

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії та методики фізичної культури

Клепальський Дмитро Михайлович

ВПЛИВ СПОРТИВНИХ СВЯТ НА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ
12-13 РОКІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань: 01. Освіта

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню магістра

Науковий керівник: кандидат
педагогічних наук,
професор кафедри ТМФК
_____ М. О. Лянной
« ____ » _____ 2021 року

Виконавець _____
_____ Д.М. Клепальський
« ____ » _____ 2021 року

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ В УЧНІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	6
1.1. Мотивація як важлива складова навчального процесу.....	6
1.2. Психологічна складова мотивування учнів 12-13 років до занять фізичними вправами.....	11
1.3. Спортивні свята як дієвий засіб стимулювання учнів до занять фізичною культурою	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	18
2.1. Методи дослідження.....	18
2.2. Організація дослідження.....	20
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОГРАМИ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ 12-13 РОКІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ.....	22
3.1. Основні положення програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами з використанням спортивних свят.....	22
3.2. Результати апробації програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами з використанням спортивних свят.....	31
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43
ДОДАТКИ.....	54

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасні темпи розвитку освіти впливають на стан здоров'я підростаючого покоління. Тривалі сидячі заняття в школі та вдома, зменшена рухова активність та захворювання, які розвиваються на цьому фоні, залишають актуальним питання підтримки та розвитку державою програм здоров'язбереження.

Науковцями різних галузей знань неодноразово підкреслювалося значення фізичної культури у забезпеченні здорового способу життя та підтримці належного рівня здоров'я протягом усього життя. Проте у багатьох країнах Європи, в тому числі і в Україні, фізична культура не є основним компонентом буденного життя людини. До нею найчастіше звертаються при бажанні самовдосконалитися фізично, заповнити чимось корисним свій вільний час та вже при появі перших симптомів захворювання [93].

Це говорить про те, що шкільна освітня система не може в повній мірі формувати у дитини потребу до систематичних занять фізичною культурою і спортом. Це актуалізує питання пошуку можливих варіантів більш ефективної стимуляції дітей до занять фізичними вправами, через саме виконання них і участь у активних заходах фізкультурного та спортивного спрямування, які не лише забезпечують потрібний рівень рухової активності, але й дають море позитивних емоцій.

У цьому напрямку виконано та обґрунтовано чисельну кількість робіт (Г. В. Безверхня, Л. В. Волков, В. Г. Григоренко, Т. Ю. Круцевич та ін.), які пояснюють низький рівень мотивації учнів до систематичних занять фізичними вправами та розкривають можливі альтернативні шляхи впливу на мотивацію дитини.

У цьому світлі, набуває актуальності питання пошуку найбільш ефективних форм і засобів навчання учнів, в тому числі і позакласних, які б сприяли підвищенню мотивації учнів до систематичних занять фізичними вправами. Як показує практика та дані наукових досліджень, сам лише урок фізичної культури в сучасних реаліях розвитку освіти і суспільства, не може в

повній мірі задовольнити добову потребу дитини у руховій активності, і найчастіше, виступає демотиватором до занять, через класичність викладання предмету.

Тому значна частина практиків та провідних фахівців галузі (Т. Ю. Круцевич, Б. Ф. Ведмеденко, В. Г. Фролов, В. О. Соколовата ін.) акцентують свою увагу на позакласних формах організації фізичного виховання як одного з дієвих засобів впливу на мотиваційну сферу учня. Провідні психологи (В. Г. Григоренко, С. С. Занюк; Є. П. Ильїн; В. Н. Пристинський, та ін.) вказують на те, що лише за наявності сильних та глибоких мотивів будь-яка діяльність учня буде ефективною.

Саме тому питання формування стійкої мотивації учнів, особливо 12-13 років, в силу їх фізіологічних та психологічних змін, шляхом застосування спортивних свят як однієї з ефективних форм організації позакласного часу дитини набуває вагомого значення і підтверджує актуальність обраного напрямку наукового пошуку.

Об'єкт дослідження: процес формування мотивації в учнів до занять фізичними вправами.

Предмет дослідження: програма мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами.

Мета дослідження: розробити та апробувати програму мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами шляхом організації та проведення спортивних свят.

Завдання дослідження:

1. Теоретично обґрунтувати основні аспекти формування мотивації до занять фізичними вправами в учнів 12-13 років.
2. Розробити програму мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами шляхом організації та проведення спортивних свят.
3. Перевірити ефективність запропонованої програми мотивування учнів 12-13 років до занять фізичними вправами через організацію та проведення спортивних свят.

Апробація результатів дослідження. Результати наукового пошуку було висвітлено під час доповіді на:

- XXI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення», яка проходила 27-28 жовтня 2021 року на базі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;
- VI Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми забезпечення якості життя в глобалізованому світі», яка відбулася 25-26 листопада 2021 року на базі Вищої школи управління і адміністрації в м. Опольє (Польща) (додаток А).

Окремі результати проведеного наукового дослідження було опубліковано у збірнику матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених «Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення».

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ В УЧНІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

1.1. Мотивація як важлива складова навчального процесу

Важливою складовою результативності освітнього процесу є рівень розвитку навчальної мотивації в учнів. Кожний заклад освіти постійно здійснює пошук найбільш ефективних способів та засобів стимулювання дітей до активності під час навчання та формування самостійності. Під впливом національної системи освіти, світових тенденцій та інших внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку, відбувається оновлення шкільних програми навчання. Їх будують таким чином, щоб навчальний матеріал, легко засвоювався учнями і мав практичне застосування. Беруться до уваги найбільш прогресивні та доказово ефективні наукові дані, які обґрунтовують доцільність використання тих чи інших форм і методів навчання.

Не зважаючи на колосальну роботу у вирішенні питання залучення дітей до систематичних занять фізичною культурою і спортом; збереження рівня здоров'я протягом життя відмічається відсутність стійких мотивів до цих процесів. Як результат, в подальшому, на всіх рівнях освіти у дітей простежується зниження рівня фізичного розвитку та здоров'я, а також освіченості і вихованості, як залежних від нього складових.

Питаннями формування в учнів стійкої мотивації до навчальної діяльності займаються науковці багатьох галузей: філософії, психології, педагогіки, фізичної культури і спорту та ін. Такий діапазон підходів до вивчення проблеми, породжує суперечливість і складність цього явища. Простежується відмінність в тлумаченнях поняття «мотивація» та розумінні її складових. Відмінними є підходи до пояснення мотивації зарубіжними та вітчизняними авторами, що ускладнює процес його вивчення.

Вітчизняні психологи [23], рекомендують під терміном «мотивація» розуміти родове поняття, яке застосовується для описання сукупності всіх

психологічних утворень і процесів, які спонукають людину до дій. Змінюючи свою поведінку, суб'єкт цілеспрямовано діє для досягнення поставленої мети.

С.Л. Рубінштейн [89, с. 521] мотивацію розглядає як процес відображення, дій та поведінки людини. Близькою до цього визначення є думка З. І. Калмикової [43], як під мотивацією розуміє певне джерело активності і спрямованості поведінки індивіда.

За словами А.К.Маркової та її співавторів, мотивація представляє собою складну систему. Її складовими можна вважати мотиви, потреби, інтереси, ідеали, прагнення особистості. Самі ці базові компоненти і впливають на спрямованість активності особистості [65, с. 3; 6; 73].

На думку М. В. Матюхіної [68], під мотивацією розуміє сукупність різних мотивів. Виокремлюючи різні типи мотивації, авторка окремо розрізняє соціальні мотиви. Саме вони забезпечують соціальну мотивацію людини, в тому числі, бажання гарно навчатися та отримувати схвалення з боку педагогів, батьків та дітей з близького оточення [10, с. 8].

А. К. Маркова підкреслює той факт, що мотивацію невірно розглядати лише як позитивну детермінанту. Мотивація до навчальної діяльності може бути спровокована й не завжди добрими намірами і поведінки учня. Вчена зазначає, що мотиви дитини постійно змінюються, під впливом нових стосунків та подій [65, с. 64]. Саме тому науковець у своїх роботах навчальну мотивацію розглядає як окремий вид мотивації. В процесі учіння дитина цілеспрямовано спонукається до певних дій [66].

Провідними спеціалістами сфери фізичного виховання і спорту (Е. П. Ільїним, А. Н. Леонтьєвим, С. Л. Рубінштейном, А. Ц. Пуні) окремо вивчалася мотивація саме до рухової активності. Під даним явищем науковці розуміють особливий стан особистості. Цей стан стимулює людину працювати над досягненням оптимального рівня фізичної підготовленості і працездатності [37, 56, 89, 86].

У засобах масової інформації поняття «мотивація» часто ототожнюється з поняттям «інтерес», що і не вірним. Під інтересом правильно розуміти певний

мотиваційний стан людини, більш пізнавально-орієнтований. Такий стан найчастіше не пов'язаний з якоюсь однією актуальною для даного часу потребою [64, ст. 164]. Цікавою в цьому світлі є думка Г. Д. Бабушкіна [8], який акцентує увагу на тому, що інтерес може безпосередньо впливати на формування нової потреби особистості. При цьому, як зазначає автор, дітей до занять фізичною культурою стимулює не саме бажання бути фізично активними, а в першу чергу, прагнення пережити нові емоції та відчуття успіху. Звідси можна говорити, що інтерес сприяє активізації потреб дитини.

Психолог В. Г. Леонтьєв у своїх працях виокремлює два види мотивації. Первинна, на його думку, проявляється в вигляді потреби або інстинкту, а вторинна – формі мотиву. Науковець вважає, що саме мотив як форма мотивації спонукає особистість до дій в певному напрямку для досягнення поставлених цілей. Мотив, об'єднуючи у собі когнітивні, потребові, регулятивно-виконавчі функції, виступає як динамічне утворення, що стимулює людину до активності [55, с. 74].

Чисельними науковими роботами доведено, що мотиви є внутрішньою детермінантою діяльності. Вони розглядаються як спонукальний компонент діяльності. Остання, в свою чергу, теж впливає на становлення мотивів [51, 40, 45, 45, 64, 23], [с. 77-84; с.31-39; С.87-94; с. 35-44; с. 37-45; с. 191-200].

З точки зору педагогіки, мотив – це конкретний вид спонукання або причина, які змушують дитину виконувати якийсь вид діяльності або вчинок. Мотиви також можуть розглядатися як відношення учня до предмету. При чому, сформувати мотиви без включення суб'єкта до діяльності не можливо.

Мотив виконуючи організуючу (Ж. Ньюттен) та динамічну (К. Мадсен) функції сприяє перетворенню структури діяльності особистості. На думку, О. К. Тихомирова структуруюча функція мотиву дозволяє сформувати в діяльності нові структурні компоненти [95].

Цікавою є думка Дж. Аткінсона [50], який виокремлює мотив уникнення невдачі, про те, що прагнення дитини досягнути у певному виді діяльності успіху, стимулює її до постановки легких або ненадто складних цілей, яких

вона зможе досягти. Прагнучи до успіху, учень намагається регулювати свою діяльність і будує її відповідно до конкретних мотивів. Свої досягнуті результати дитини порівнює зі своїми очікуваними суб'єктивними очікуваннями та прийнятими еталони оцінки для таких видів діяльності.

У багатьох працях [56, 96, 84, с. 362-383; с. 102-111; с. 223-264] мотив розглядається як системоутворюючий фактор, який здатний стимулювати, організовувати та регулювати діяльність людини. Через нього розкриваються різні психологічні складові діяльності особистості та її потреби, які вона намагається задовольнити. Він лежить в основі будь-якого обґрунтованого рішення і має прямий вплив діяльність впродовж всього періоду її виконання. Звідси витікає, що мотив це вища форма спонукання, яка регулює діяльність та взаємодію людини з оточуючим середовищем.

Перейти в мотив може лише усвідомлена потреба. Такий перехід можливий лише за умови багаторазової стимуляції особистості і її включення до діяльності [40, ст. 369].

Сьогодні існує велика кількість ознак, за якими класифікують мотиви. Розрізняють системоутворюючі та мотиви-стимули [56]; мотиви діяльності та ситуативні [89]; внутрішні та зовнішні [83]. Окремо виділяють ще, мотиви обумовлені самою діяльністю та спеціальні мотиви, які залежать від обставин, що складаються [52].

Відповідно до класифікації В. С. Мерліна [70] є сильні та слабкі мотиви. До першої групи правильним буде віднести такі мотиви як бажання отримати схвалення та оцінку від суспільства. Ці мотиви розкривають соціальний статус особистості та її спрямованість. Слабкими мотивами вважаються такі як прагнення уникнути фізичного болю, розчарування тощо. Тобто ті мотиви, які лежать в основі фізичного і психологічного благополуччя людини.

Л. І. Божович [15] у своїй праці мотиви розподіляє на мимовільні та ті, що є усвідомленими. Їх співвідношення та взаємовплив визначають структуру і спрямованість діяльності індивіда.

Якщо розглядати класифікацію мотивів в межах фізичної культури, то їх переважно розподіляють на загальні та конкретні. Загальними вважаються ті мотиви, які спонукають дитину до занять фізичною культурою; конкретними – якщо мова йде, про бажання спеціалізуватися в обраному виді спорту.

Для формування стійких мотивів до занять фізичною культурою і спортом потрібно спрямовано впливати на інтереси дитини. Їх становлення не є простим одномоментним процесом. Це тривала багатоступінчата робота, яка починається з елементарного ознайомлення з простими гігієнічними знаннями і навичками і переходить в усвідомлення складних знань з психології, фізіології, теорії та методики, як фізичного виховання, так і спорту.

А. Ц. Пуні зазначає, що для формування у дитини стійких мотивів до занять фізичною культурою необхідно дотримуватися трьох, виділених ним, ліній спонукування. Під першою він розуміє систематичне стимулювання дитини до постійного бажання рухатися; під другою – усвідомлене бажання учня відвідувати обов'язкові заняття з фізичної культури; під третьою – гостру необхідність бути задіяним у виконання конкретного виду діяльності [97].

У теорії фізичного виховання не простежується суттєвих відмінностей у розумінні поняття «мотивація». Єдине, що його відрізняє від інших підходів, це діяльнісна складова. Це пояснюється тим, що на становлення мотивів дитини систематично займатися фізичною культурою і спортом матимуть вплив, як природно закладені схильності і здібності, так і зовнішні соціальні фактори.

Ефективний взаємовплив внутрішніх і зовнішніх можна забезпечити шляхом включення дитини до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності. Участь у них допомагає дитині переживати справжні позитивні емоції та відчуття задоволення від досягнутих результатів. Дитина більш яскраво усвідомлює та розуміє свою особистісну та соціальну значущість.

1.2 Психологічна складова мотивування учнів 12-13 років до занять фізичними вправами

Найбільш цікавим з точки зору психології є саме підлітковий вік. Він характеризується низкою критичних точок, на якому спеціалістові хочеться зосередити свою увагу. Зміни, які простежуються у мотиваційній та потребовій сферах дитини, штовхають її до прояву нестандартної для окремих ситуацій поведінки.

Поява у підлітка нових інтересів, може зводити нанівець усі попередні захоплення. Деякі мотиви, сформовані у цей період, можуть тривалий час залишатися настільки стійкими, що вплинути на них дуже складно.

Нові захоплення, в свою чергу, змінюють структуру мотиваційної сфери підлітка [102; 2; 25].

Якщо на початку навчання у середній школі, в 5 класі, дитину захоплює інтерес до нових навчальних предметів та вчителів-предметників, то в 6-7 класах вже відмічається падіння інтересу до освітнього процесу. У 8 класі може простежуватися підвищення мотивації, через потребу визначатися щодо подальших планів навчання [69].

Причину такого стрімкого падіння мотивів до навчальної діяльності дітей Н. С. Лейтес [54] вбачає у недостатньому врахуванні педагогами соціально значущих для них мотивів. Коли підліток не розуміє прямого зв'язку навчання з окремими видами соціальної діяльності, він втрачає до нього інтерес.

Але не зважаючи на це, Д.Б. Ельконін [34], Т.В. Драгунов [32] та Н. С. Лейтес [54] вважають цей віковий період дуже сприятливим для формування стійких мотивів. Прагнення підлітка відчувати на собі почуття дорослості та бути активним у соціумі є гарними передумовами для роботи у цьому напрямі. Вливаючи на думки оточуючих та внутрішній світ дитини педагоги можуть сприяти розвитку потреби дитини у самовираженні та самоствердженні.

Л. С. Виготський радить зосереджувати уваги саме на ключових інтересах підлітка і через них здійснювати вплив. Бажання дитини самостверджуватися, бути визнаним оточуючими, дозволяють цілеспрямовано диференціювати його мотиви діяльності [58].

Ж. Піаже [80] описуючи результати власних наукових спостережень, вказує на те, що підлітки 12-13 років виокремлюють для себе найбільш прийнятні цінності та ідеали. Часто ці орієнтири не співпадають з загальноприйнятими у суспільстві поглядами.

Підлітки на відміну від дітей інших вікових груп, мають схильність до прояву слабкості волі. Вони легко піддаються навіюванню авторитетних для них людей, неорганізовані, бояться будь-яких труднощів і часто діють всупереч нормальним правилам поведінки. Але на думку Л. С. Виготського така картина обумовлена, не слабкістю волі, а відсутністю чіткої мети діяльності [25].

На тлі зменшення інтересу підлітка до навчання, простежується підвищення рівня його прагнення до спілкування з однолітками або більш дорослими особами. Саме тому у цьому ракурсі школа сприймається позитивно як місце, в якому можна задовольнити свою потребу у спілкуванні з однолітками. Поруч з почуттям дружби, може з'являтися перше почуття закоханості. Дуже часто на тлі актуалізації інтересу до спілкування з друзями та особами протилежної статі, простежується прогіршення відносин та комунікації з батьками та вчителями [42, 81, 82].

Покращенню мотиваційної сфери підлітків щодо навчання сприятиме організація таких форм роботи, які дозволять їм самостверджуватися та відчувати себе більш дорослими. Однією з таких форм є самостійна робота. Вона дозволяє учневі без втручання будувати власну стратегію розв'язання ситуаційних і проблемних завдань. Під розумним впливом рідних та авторитетних осіб у підлітків можуть виникати нові мотиви навчання. Такими можуть бажання вступити в університет та бути професійно реалізованим, прагнення самоствердитися або відповідати очікуванням батьків [26].

Але найчастіше говорячи про підлітків та мотиви, що їх стимулюють до різних видів діяльності, вчені говорять про афіліативну потребу. Зміст цієї потреби розривається через бажання дитини бути прийнятим колективом і належати до певної соціальної групи. На цьому етапі всі раніше домінуючі у навчанні мотиви витісняють, тими які до цього були для особистості малозначущими [30].

Головною відмінністю від попередніх років навчання у підлітковому періоді є те, що учні цього віку зосереджують свою увагу на одному чи двох конкретних предметах, які їм імпонують в найбільшій мірі. Інтерес до обраного предмету не з'являється несподівано, він вибудовується на рівні знань дитини та її бажанні удосконалюватися у цій сфері. Чим доступнішим є виклад предмету та цікавим сам викладач, тим більше він приваблюватиме дитину [58].

Часто ті учні, які не змогли знайти своє місце в колі однолітків, всі свої зусилля спрямовують на навчання і бажання отримати кращі, ніж інші оцінки. Такий статус «гарного» учня визначає місце дитини в класі. Ні до цього віку, не після, така соціальна роль вже не є актуальною для учня.

Позитивною складовою в мотиваційній сфері дітей цього вікового періоду є те, що вони можуть самостійно керувати своєю моральною поведінку, орієнтуючись на ті цілі та завдання, які поставили перед собою. У такому випадку говорять, що підліток перейшов від “реактивного” наслідування зовнішніх вимог, до активного конструювання власної поведінки, орієнтуючись на свої ідеали [15].

Вже наприкінці підліткового періоду у дітей можуть відмічатися більш стійкі, ніж у попередні роки мотивація до діяльності, почуття обов'язку та відповідальності перед батьками та суспільством. Інтереси стають вже більш не ситуативними, а поміркованими.

Якщо говорити про основні мотиви до занять фізичною культурою і спортом, які домінують серед учнів середніх класів, то до них на думку

Г. С. Бахчаняна [11], У. С. Шевцова [100], Н. Н. Касапова [33] та Н. Б. Горшкової [28] до них можна віднести вказані на рис.1.

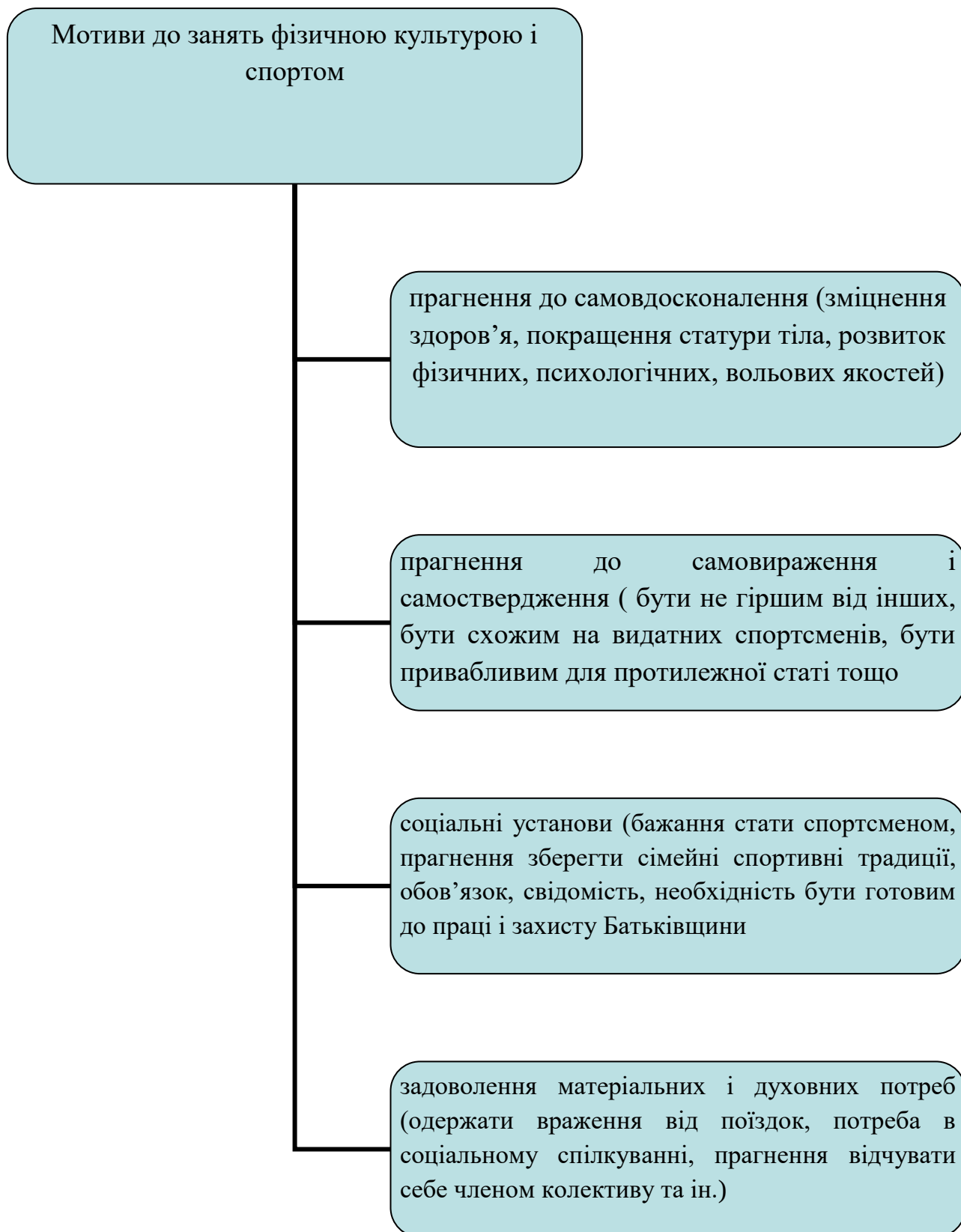

Рис. 1.1. Основні мотиви до занять фізичною культурою і спортом серед учнів середніх класів

1. 3 Спортивні свята як дієвий засіб стимулювання учнів до занять фізичною культурою

Підвищення рівня мотивації до занять фізичними фізичною культурою і спортом неможливе без звернення до позакласної роботи. В першу чергу, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової.

Уроки з фізичної культури, лише на 20-25% задовольняють добову потребу рухів дитини. Цього дуже мало, для того, щоб забезпечити нормальний фізичний розвиток дитини. Саме тому важливо застосовувати інші допоміжні форми роботи з учнями, які дозволять наблизитися до норми добового фізичного навантаження, показано дитині відповідного віку.

Важливу роль у цьому процесі відіграє позакласна фізкультурно-оздоровча і спортивно-масова робота.

Позакласна робота організовується педагогами у вільний від уроків час. Ця робота може мати освітню і виховну спрямованість. Метою організації позакласної роботи, в першу чергу, є задоволенні потреб та інтересів дітей [47]. Даний вид роботи може бути представлений різними секційними заняттями, переважно тими які школа може забезпечити матеріальною і технічною базою.

Дітей ніхто не примушує займатися позакласною роботою. Вибір займатися чи ні вихованець роботи самостійно на добровільній основі. Оскільки це робота, що ґрунтується на вільному виборі, вимагати обов'язкової участі у змаганнях та ведення звітної документації не можна.

Усі види позакласної роботи ґрунтуються на навчальних планах. Ці плани носять не примусовий, а рекомендований характер.

Якщо розглядати позакласну роботу через призму фізичного виховання, то найбільш оптимальним є поєднання уроків з фізичної культури з подальшим закріпленням необхідних знань і практичних навичок у позакласній роботі.

Така схема забезпечує неперервне підвищення рівня фізичної підготовленості учнів, і в повній мірі, компенсує нестачу у руховій активності.

На думку О. А. Стасенко [92], позакласна робота покликана створювати створення належні умови для безперервного навчання та виховання дитини. Правильне поєднання класних занять і позакласної роботи, через їх диференціацію та індивідуалізацію, дозволяє збагачувати і розширювати знання учнів.

Позакласна робота фізкультурної спрямованості, що проводиться на базі школи орієнтована на підвищення рівня фізичного розвитку дитини та формуванні у неї потреби до систематичного формування навичок здорового способу життя.

У процесі занять фізичними вправами дитина має можливість отримувати емоційне задоволення, виховує в собі стійкі моральні та вольові якості. Фізичне вдосконалення формує потребу у естетиці власного тіла. Також позакласні заняття сприяють розширенню комунікації дитини [21].

Важливим аспектом позакласної роботи є те, що до неї можуть бути залучені, як сильні, так і слабкі учні. Всі вони в рівних умовах, в атмосфері доброзичливості, мають можливість самореалізуватися та відчутти присмак успіху від досягнутого результату. На цьому фоні у дитини будуються творчі та довірливі взаємовідносини з однолітками та вчителем. Постійні відчуття задоволеності від обраної справи, захоплюють дитину і підвищують її інтерес до всіх видів фізичного виховання.

Включення дитини до позакласної діяльності дозволяє вчителю вирішувати різні освітні проблеми. Правильно організована позакласна робота дозволяє здійснювати ефективний пошук творчої та обдарованої молоді.

Однією з найбільш ефективних форм організації позакласної роботи вважаються спортивні свята. Під ними часто розуміють будь-які спортивні змагання, спортивно-масові заходи, урочисті відкриття та нагородження учасників тощо. Спеціаліст галузі фізичної культури і спорту під спортивним святом розуміє не лише комплексний організований захід спортивного спрямування, але й захід, що містить художню та мистецьку складову [101].

Свята найчастіше приурочуються якимось видатним подіям або особам. Проведенню свят передує кропітка організаційна робота, якою зазвичай займаються один з представників керівництва та вчитель.

При проведенні свята логічно до його організації залучати представників педагогічного колективу. Також доброю традицією є залучення батьків дітей до участі в спортивних святах.

Місце проведення свята повинно бути належними чином оформлене. Для цього можуть бути використані як додаткові засоби впливу музичний супровід, візуальна атрибутика, уболівальники тощо [101]. Варто уникати тривалих виступів гостей та представників керівництва школи. Усю інформацію, яку хоче озвучити вчитель, йому краще об'єднувати вітальними словами та поздоровленнями. Важливо наприкінці свята залишати час для вручення нагород, грамот та подяк. Логічним є чергування у процесі свята художньої та спортивної складової. Після проведення свята необхідно проводити розширене підсумкове засідання педагогічної ради, для того щоб виявити можливі недоліки у організації та підкреслити його переваги.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Методи дослідження

Для досягнення поставлених мети та завдань дослідження був застосований теоретичний метод, такий як аналіз та узагальнення науково-методичної літератури. Серед емпіричних методів дослідження перевага була надана опитуванню, педагогічним спостереженню та експерименту. Для обґрунтування отриманого результату кількісно і якісно були використані методи математичної статистики.

В ході роботи теоретично було вивчено та узагальнено інформацію по досліджуваному питанню у джерелах з теорії методики фізичного виховання і спорту, психології, педагогіки та інших суміжних предметів.

За допомогою ґрунтового теоретичного аналізу були визначені: поняття «мотив» та «мотивація»; механізми, які сприяють їх формуванню; а також спектр основних мотивів діяльності, осіб підліткового віку. Проведена теоретична робота дозволила з'ясувати особливості організації і методики проведення спортивних свят. Також був вивчений вплив спортивних свят на підвищення мотивації учнів 12-13 років.

Для виявлення основних мотивів занять учнів 12-13 років фізичною культурою було проведене їх опитування. Для цього було використано батарею відомих опитувальників, серед них: Н. Г. Лусканової, М. П. Мастеренко та Ч. Д. Спілбергера, яка була адаптована А. Д. Андрєєвою.

Так, опитувальник Н. Г. Лусканової (додаток А) дозволив оцінити рівень мотивації учнів 12-13 років до уроків фізичної культури та засвоєння програмного матеріалу. За допомогою анкети М. П. Мастеренка було досліджено рівень особистісної мотивації дитини до занять ФКіС. Запропонована Ч. Д. Спілбергером та адаптована А. Д. Андрєєвою методика діагностує мотивацію учнів до навчання та рівень їх емоційного ставлення до занять.

Опитувальник дозволив виявити рівень пізнавальної активності, тривожність і гнів як стани і як властивості особистості. Мотивація детермінується тривожністю та гнівом, при цьому низький рівень тривожності пов'язаний з мотивацією досягнення успіху, високий рівень тривожності - з мотивацією уникнення невдачі. Таким чином, мотивація і тривожність як особистісні диспозиції тісно взаємопов'язані (Додаток Г).

Для уточнення методики організації і проведення спортивних свят у школі нами були опитані вчителі фізичної культури закладів освіти, включених до експерименту (додаток Д). У разі виникнення додаткових питань або необхідності уточнення деяких аспектів, додатково застосовували бесіду. Усі питання бесіди готувалися заздалегідь.

Метою педагогічного спостереження було визначено збір інформації про реакцію учнів 12-13 років на запропоновані спортивні свята. Аналізуючи поведінку дітей, ми досліджували вплив різних факторів на зміну їх інтересів та уподобань. Особливу увагу звертали на поведінку дитини під час гри та особливості її спілкування з однолітками. Так, в бланку спостереження фіксували дані про реакцію учнів на непередбачувані ситуації під час гри, їх мови та жестикуляцію. Відмічали час активності дитини в грі та час пасивної участі в ній. Також звертали увагу на реакцію дитини при поразці. Аналіз вказаних зовнішніх факторів, дозволив більш повно зрозуміти мотиви занять та участі кожної окремо дитини та групи в цілому. Поряд зі спостереженням за учнями, вели нагляд і за тим, як здійснює свою діяльність учитель, виокремлювали позитивні та негативні, з нашої точки зору, складові його професійних дій.

Для впровадження в практику закладу освіти розробленої нами програми організації і проведення спортивних свят, як однієї з найбільш дієвих форм мотивації до занять фізичної культури, був організований педагогічний експеримент. Він проходив в два етапи. На першому, констатувальному етапі, було встановлено рівень мотивації учнів 12-13 років до занять фізичною

культурою. За результатами первинного зрізу, учні рандомно були поділені на основну та контрольну групи.

На другому, формувальному етапі, в практику шкіл №17 та №23 в позакласну роботу було впроваджено експериментальну програму проведення спортивних свят. Після завершення експерименту було проведено повторну оцінку досліджуваних показників. Зібрані дані за допомогою методів математичної статистики були порівняні та на їх основі визначено ефективність авторської програми.

2.2 Організація дослідження

Експериментальними базами для апробації авторської програми організації і проведення спортивних свят як дієвої форми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичною культурою було обрано заклади загальної середньої освіти №17 та №23 м. Суми. Основним критерієм включення учнів до експерименту був вік 12-13 років. Це переважно школярі 7-8 класів. Усього до контрольної та основної групи було включено 79 осіб. Для об'єктивності педагогічного експерименту при його проведенні дотримувалися наступних умов:

- спортивні свята різної спрямованості проводили лише у позаурочний час (у другій половині дня);
- для роботи з учнями, які були включені до контрольної та основної групи залучали помічників для належної організації і проведення спортивних свят.

Дослідження було організоване та проведено в межах 3 етапів.

На першому етапі (вересень–жовтень 2020 року) нами був проведений змістовний теоретичний аналіз наукових джерел різної спрямованості, що безпосередньо стосувалися предмету дослідження. Додатково вивчено досвід сучасних вчителів з фізичної культури, новаторів у своїй справі, які

відзначилися на Всеукраїнських профільних конкурсах. На основі результатів теоретичного пошуку визначені об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження.

На другому етапі (листопад – грудень 2020 року) було організовано і проведено констатувальний експеримент. За допомогою відібраних авторських опитувальників, були вивчені мотиви основні мотиви, що спонукають учнів 12-13 років до занять фізичною культурою. За результатами зібраних даних, школярі були поділені методом рандомізації на однорідні групи. Також на цьому етапі була розроблена експериментальна програма, орієнтована на формування в учнів 12-13 років мотивації до занять фізичними вправами.

На третьому етапі – (січень–серпень 2021 року) була апробована експериментальна авторська програма організації і проведення спортивних свят, орієнтована на підвищення рівня мотивації в учнів 12-13 років до занять фізичними вправами.

На четвертому етапі (вересень – листопад 2021 року) було перевірено ефективність розробленої програми організації і проведення спортивних свят, шляхом порівняння результатів констатувального та формувального експериментів. Отримані дані були описані якісно і кількісно, узагальнені та представлені у вигляді основного тексту, рисунків, таблиць, графіків та висновків.

РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОГРАМИ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ 12-13 РОКІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМ

3.1. Основні положення програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами з використанням спортивних свят

За результатами опитування 22 вчителів фізичної культури м. Суми та Сумської області було встановлено, що більшість з них має багаторічний педагогічний стаж роботи. З них, 23,4 % – це вчителі, що працюють за фахом не більше 10 років, 55,1 % – вчителі зі стажем понад 10 років, але не більше 30, інші 21,5 % - це ті хто має стаж понад 30 років.

Усі респонденти були ознайомлені з метою проведення опитування, а також інструкцією заповнення анкети. До бланку опитувальника були включені питання методичного та організаційного характеру, і відповідно, розбиті на два блоки. Питання першого блоку були орієнтовані на вивчення ставлення учителів до організації і проведення спортивних свят як однієї з форм позакласної роботи. Відповідаючи на питання: «Чи організовуєте Ви спортивні свята у Вашій школі?», усі вчителі зазначили, що «Так». Проте у відповідях на наступне питання простежується певна розбіжність. Так, думки вчителів на питання «Які саме спортивні свята Ви проводите у своєму закладі освіти у позакласний час?» розбіглися. Так, 15% респондентів зазначили, що віддають перевагу організації і проведенню різних видів квестів та днів здоров'я; 34% - спортивним заходам олімпійської тематики або фізкультурно-художньої. Були і такі вчителі, які із запропонованих варіантів відповідей, обирала відразу декілька. Серед тих респондентів, які обрали декілька варіантів відповідей, 33% пріоритетними визначили фізкультурно-художні свята, 19% – спортивно-художні. Звідси, можемо зробити висновок, що як позакласний захід найчастіше обирають саме свята. Цікавим фактом є те, що понад 68% опитаних для під час організації спортивного свята, включають до його програми різні художні елементи. Такими елементами найчастіше є різні танцювальні номери

(у 29% респондентів); музичний супровід (у 57% респондентів). Дуже часто до свят залучають видатних спортсменів закладу освіти, де проводиться захід (41% опитаних) або з міста/області. Таке поєднання фізкультури і художньої складової, забезпечує ще й естетичне виховання молоді.

До другого блоку анкети були включені питання, які висвітлюють організаційні особливості проведення свят. Так, в першу чергу, ми з'ясовували як часто вчителі організовують у своїх закладах освіти спортивні свята. Результати показали, що майже половина з них (49%) проводять їх не частіше 1 разу на 3-4 місяці. 29% вчителів організовують і проводять свято 1 раз в півроку, інші 22% - лише 1 раз на рік. 2 вчителі з різних шкіл зазначили, що проводять спортивні свята щомісяця. Проте складно уявити наскільки якісно вони це виконують, оскільки підготовка свята займає зазвичай багато часу.

Всі вчителі в ході бесіди вказували на те, що найскладнішим у організації свята є координація дій всіх учасників процесу. Для репетицій та відпрацювання злагодженості дій необхідно в один час зібрати учнів відповідних класів та/або вчителів, представників керівництва, музкерівника та інших [12]. В ході додаткових бесід було з'ясовано, що понад 62% опитаних організовує спортивне свято у тісній співпраці з іншими вчителями та працівниками школи. І лише одиниці вказали на те, що зазвичай замаються цим самостійно. Найчастіше звертаються по допомогу до класного керівника відповідного класу, вчителя музики або музкерівника, вчителя малювання. Цікавими є відповіді на питання «Чи співпрацюєте Ви з батьками під час організації і проведення спортивного свята?». Так лише третина опитаних (33%) вчителів зазначили, що майже завжди залучають когось з батьків учнів до свята. Ніколи не просять допомоги у батьків 44% вчителів, і 23%, відповідно, інколи звертаються за нею. Сумарно вказані відсотки говорять про те, що більша частина вчителів все ж таки за потреби залучає батьків учнів до проведення спортивного свята.

Відповіді на наступне питання показали, що керівництво школи, більшості опитаних вчителів (65%), приймає активну участь у організації і

проведенні свята. В бесіді вчителі вказали, що це дуже важливо, коли така робота схвалюється і підтримується адміністрацією. В іншому випадку, це демотивує вчителя до такого виду роботи. Що підтверджується 64% відповідей опитаних педагогів, які зазначили, що адміністрація школи завжди долучається до підготовки і проведення свята. Інші 36% не вважають, що керівництво школи не повинно приймати прямої активної участі у організації такої форми позакласного заходу, а лише підтримувати ідею їх проведення.

При цьому 69% вчителів фізичної культури, проходячи опитування, говорили про те, що з задоволенням залучають до участі та допомоги у організації свята учнів старших класів. 31% вчителів лише за необхідності звертаються до них за допомогою. Таке залучення є дуже важливим, оскільки формує в учнів старших класів почуття відповідальності та організованості.

Понад 70% вчителів, які організовують спортивні свята, як додаткові засоби мотивації застосовують грамоти, подяки, медалі. Інші 30% не вважають ці елементи обов'язковими складовими. На педагогічних радах лише у 25% респондентів відбувається обговорення та підведення підсумків пройденого заходу. У 59% опитаних осіб такі обговорення відбуваються дуже рідко. 16% вчителів не вважають необхідним висвітлення позитивних та негативних сторін заходу при всьому колективі.

Отже, проведене опитування вчителів шкіл м. Суми та Сумської області показало, що спортивні свята є невід'ємною складовою позакласної роботи багатьох шкіл. Варто відмітити, що організація і проведення спортивних свят є доволі трудомісткою. Майже завжди потрібен допоміжний персонал, підтримка керівництва, належна-матеріально-технічна база та ін. У ході бесіди майже всі вчителі зазначили, що спортивні свята є потужними мотиватором до занять фізичними вправами.

Орієнтуючись на запропоновані Л. П. Матвеевим **принципи** формуванню мотивації до занять фізичною культурою і спортом, ми свою програму будували на наступних:

- *принципі гармонійного розвитку особистості.* Підібрані нами та організаційно удосконаленні свята були орієнтовані на удосконалення інтелектуальних, фізичних, моральних та естетичних якостей особистості. Для реалізації цього принципу нами створювалися відповідні сприятливі умови, та підштовхували учнів 12-13 років до активної участі у запланованому заході;

- *принципі зв'язку із життєдіяльністю.* Цей принцип розкривається через надання будь-якому спортивному святу прикладної спрямованості. Тобто учнів в процесі участі в заході повинні чітко усвідомлювати значення своїх для функціонування в умовах навколишнього середовища;

- *принцип оздоровчої спрямованості.* Підготовка та участь у спортивному святі повинні сприяти підвищенню рівня здоров'я дитини, а не приносити їй психологічне та фізіологічне відчуття втоми. Повинні також враховуватися статеві та вікові особливості учнів;

- *принципі свідомості й активності.* Орієнтуючись на ідеї цього принципу, ми не змушували учнів до обов'язкової участі у підготовленому спортивному святі, навпаки стимулювали їх проявляти активність і рішучість при обранні своєї ролі (учасника чи споглядача) в заході;

- *принципі наочності.* Для розуміння окремих ролей, завдань та інших складових організації спортивного заходу, широко застосовувалися опосередковані та неопосередковані форми наочності. Перегляд та аналіз чужих виступів, аналіз їх недолік і переваг є важливим прогнозом у ефективності майбутнього заходу;

- *принципі доступності та індивідуалізації.* Враховуючи основи цього принципу про розподілі ролей і обов'язків між учасниками спортивного свята ми враховували потенційні можливості особистості та труднощі, з якими вона може зіштовхнутися;

- *принципі систематичності.* В його зміст ми вкладаємо необхідність систематичної організації і проведення в позаурочний час спортивних свят, з нормальною перервою між ними для повноцінної підготовки до нового;

- *принцип міцності і прогресування.* Залучення дітей на вільній основі до спортивних свят сприяє формуванню позитивної мотивації. Ми розуміючи це, намагалися постійно підкріплювати ці мотиви, схвалюючи та підтримуючи дитину. При виконанні поставленого завдання, націлювали їх на майбутні перспективні плани;

- *принцип самостійності.* Вимоги цього принципу ми реалізовували, через надання учням можливості самостійно обирати тему майбутнього заходу та розподіляти між собою відповідні ролі та завдання. Таке цілепокладання краще організує дітей, і перетворює наші спільні цілі, в їх особисті;

- *принцип самоорганізації.* Ідеї цього принципу не можливі без опору на попередній. Учні орієнтовані на виконання певної ролі або завдання спортивного заходу самостійно відшукують додаткову корисну інформацію, самоорганізуються для кращої реалізації поставлених завдань .

Для результативного впровадження програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами у позакласний час нами була використана батарея ефективних методів стимулювання. Серед них, емоційні, пізнавальні та соціальні.

Використання в процесі апробації авторської програми емоційних методів стимулювання, дозволило забезпечити належний рівень позитивного, емоційного переживання та відчуття задоволеності дитини. Впливаючи на моменти піднесення, успіху, невдач, хвилювань учнів можна ефективно підвищувати мотивацію учнів до занять фізичною культурою. Вони самі прагнутимуть відчувати ще більш інтенсивні відчуття від участі у заході. Саме тому для підсилення емоцій нами широко застосовувалися такі прийоми, як: художні, образні, яскраві, стимулюючи, подиву та ін. Основними емоційними методами впливу на мотивацію дитину нами були визначені: заохочення, ігровий, стимулююче заохочення,

Так, метод заохочення ми застосовували у вигляді підтримки, поради, рекомендації, підняття командного духу тощо.

За допомогою *ігрового методу*, в процесі підготовки до спортивного свята ми широко обігравали різні ігрові ситуації, тим самим намагалися максимально близько наблизити наше свято до реальних умов проведення. Результати таких ситуаційних ігор не були прогнозованими, тож сильно захоплювали підлітків бажанням оцінити результат.

Стимулююче оцінювання було важливою складовою нашої програми. Виставляючи «оцінки» ми стимулюємо дитину до подальшої діяльності. Даний метод був використаний нами у вигляді нагородження та відзначення, як переможців, так і учасників свята. Нагороджуючи дитину або присвоюючи їй певну номінацію, ми тим самим стимулювали їх до занять фізичними вправами та участі у подальших спортивних заходах. Свої суб'єктивні оцінки та емоції намагалися вибудовувати справедливо та об'єктивно, оскільки одне несправедливе оцінювання могло стати потужними демотиватором для дитини.

Емоційним методам в нашій програмі відводилося особливе значення, бо саме позитивні емоційні переживання сприяють найбільш ефективному формуванню мотивації в учнів 12-13 років до занять фізичними вправами. Для підвищення впливу від емоційних методів під час підготовки до спортивних свят широко застосовувався музичний супровід молодіжної спрямованості.

Текст обраних композицій, їх темп та потужність дозволяли дозовано впливати на психофізіологічний стан учнів.

Із спектра пізнавальних мотиваційних методів стимулювання нами було обрано метод *створення ситуації пізнавальної суперечки*, по типу відомих брейн-рингів за різними спортивними та фізкультурно-оздоровчими питаннями. Цей метод активізує мисленеві дії особистості, а також змушує її шукати відповідь на ті питання, відповіді на які він не знав. Додатково до вказаних методів, ми застосовували метод *проблемно-пошукових ситуацій*. Його ми реалізовували через залучення учнів до вирішення складних але цікавих питань та творчих конкурсів. Головною умовою ефективності цього методу є створення реальних ситуаційних завдань, рішення яких доступне

учням. Третій пізнавальний метод, творчий дозволив нам в процесі підготовки до спортивних свят стимулювати учнів до прояву творчої ініціативи.

Соціальні методи впливу ми обирали з точки зору їх потужності впливу на мотивацію учнів 12-13 років. Такими нами були визначені наступні: спонукання до наслідування відомої сильної особистості; створення ситуацій взаємодопомоги; соціально-психологічний тренінг.

Таке комплексне застосування різних методів впливу дозволило нам ефективно стимулювати учнів до занять фізичними вправами та участі у спортивних святах.

Реалізація кожного з методів вимагала від нас підбору відповідних засобів впливу на мотиваційну сферу учнів: інтелектуальних, фізкультурно-оздоровчих та мотиваційних. Так, інтелектуальні засоби були орієнтовані на посилення знань учнів з теоретичних питань предмету «фізична культура» та її ролі в житті людини. Учням пропонувалися різні тематики інтелектуальних заходів.

Фізкультурно – оздоровчі засоби, такі як загальнорозвиваючі та ігрові вправи дозволяли всебічно впливати на різні м'язові групи особистості. В комплексі з музичними супроводом вправи формували відчуття руху в просторі, часу та ступеня задіяності м'язів. Обираючи музичну композицію, ми мали можливість не лише покращувати якість рухів, але й робити їх більш виразними.

Ігрові вправи є найбільш цікавими для учнів 12-13 років, оскільки дозволяють їм проявити свою особистість в повній мірі. Сюжетні ігри їм вже не цікаві. Саме тому всі ігрові засоби в спортивних святах характеризувалися наявністю змагальної складової.

Суттєву увагу при розробці та реалізації програми приділяли *власне мотиваційним засобам*. Їх підбір ми здійснювали на основі результатів опитування учнів. Таким способом були виокремлені вправи на посилення почуття «відкритості» до можливих впливів; на закріплення адекватної самооцінки; змагальні; психологічно-мотиваційний тренінг.

Реалізуючи розроблену нами програму формування мотивації в учнів 12-13 років до занять фізичними вправами, ми активно залучали до організації і проведення спортивних свят вчителів, батьків і учнів різних класів. До вже запланованих в межах позакласної роботи спортивних заходів, нами було організовано та впроваджено ще 3 додаткових заходи з орієнтувальною (вступною), розвивальною (основною) та закріплюючою (заключною) частинами.

Кожне спортивне свято будувалося з урахуванням вище перелічених принципів, та забезпечувалося підбором відповідних методів та засобів формування мотивації в учнів 12-13 років.

У якості *орієнтувального* заходу нами було обрано свято, яке було націлене на сприяння самовизначення особистості в майбутньому та пропаганду здорового способу життя. Цей захід мав більш виховний характер та вимагав від нас створення належних умов для структуризації мотивації до занять фізичною культурою.

Для посилення навчальної мотивації учнів 12-13 років, в тому числі до фізичної культури, було організовано і проведено спортивне свято розвивальної спрямованості. Основною метою заходу було закріплення в особистості позитивного ціннісного ставлення до себе як до унікальної і неповторної особистості. Обране свято через розроблений сценарій та дії учасників, в тому числі через їх включення до заходу, сприяє більш цільному спонуканню до занять фізичними вправами та самовдосконалення.

Як *закріплювальний* захід нами було обране свято, метою якого була актуалізація та підвищення рівня потреби прояву особистістю своїх потенційних ресурсів. У ході організації та участі у святі учні мали можливість закріпити наявні знання, уміння і навички, та формувати потребу до рефлексії результатів своєї діяльності.

Готуючи кожне свято, ми чітко орієнтувалися на основну мету їх проведення – формування стійкої мотивації в учнів 12-13 років до занять фізичними вправами. Для цього нам важливо було в процесі підготовки свята

підтримувати належний рівень мотиваційного поля, тобто готовності особистості проявити себе у будь-який час.

За рекомендацією вчених [12; 34; 56], при розробці сценарію спортивного свята ми орієнтувалися на систему послідовного мотиваційного впливу на особистість. Так, авторами були виокремлені наступні складові мотиваційного циклу: вступна-мотиваційна, підтримувальна та завершальна. Також до уваги бралися вимоги фахівців галузі фізичного виховання і спорту щодо структурування спортивного свята.

Такими структурними частинами заходу були вступна, основна та заключна. Лише така чітка побудова заходу дозволяє природно впливати на фізіологічний та психологічний стан учнів, в процесі залучення їх до участі у заході.

Вступна частина спортивного свята була спрямована на підвищення рівня інтересу до нього та формування важливих мотиваційних установ. Для цього нами були належно організована урочиста частина заходу, в ході якої проводився парад усіх учасників, вітання від почесних гостей, музичний супровід та короткі показові виступи та ін. Такі короткотривалі елементи вступної частини свята дозволяють швидко мобілізувати учнів та зацікавити їх в подальшій участі у виховному позакласному заході.

В *основній частині* спортивного свята вирішувалися поставлені освітні, оздоровчі, виховні та мотиваційні завдання. Досягнення цих завдань відбулося шляхом організації спортивно-показової частини заходу або масово-розважальної.

У *завершальній частині* свята ми різними методами впливу намагалися закріпити в учнів ефект позитивного враження від проведеного заходу. Для цього ми використовували короткі ігри, підведення підсумків, нагородження переможців та відзначення кращих вболівальників, неочікувані сюрпризи в кульмінації та інше.

Правильне структурування спортивного свята, побудова його на вищезазначених принципах, підбір відповідних методів та засобів впливу

дозволило нам цілеспрямовано впливати на формування позитивної мотивації в учнів 12-13 років до занять фізичними вправами. Участь у заході та підготовка до нього в атмосфері доброзичливості сприяли переведенню негативного/байдужого ставлення до занять фізичною культурою в іншу позитивну площину. Залучаючи дітей до кожного свята ми тим самим, підсилювали ефект поступового наростання стійкої мотивації до занять фізичною культурою.

3.2 Результати апробації програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами з використанням спортивних свят

На початку дослідження нами було проведено анкетування учнів 12-13 років за 3-ма авторськими опитувальниками. Всього в опитуванні взяло участь 79 учнів, переважно 6-7 класів шкіл №17 та № 23 м. Суми.

Так, рівень мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами визначали за допомогою опитувальника Н. Г. Лусканової (додаток А). Результати опитування показали, що лише третина опитаних респондентів (34,1%) позитивно ставиться до уроків фізичної культури. 13,2% учнів 6-7 класів, вказали на те, що не люблять відвідувати відповідні уроки, але змушені це робити. Цікавою є позиція 52,7% учнів, які не до кінця визначилися для себе цікава їм фізична культура чи ні. При цьому така тенденція у відповідях простежується як в учнів, включених до основної групи, так і контрольної.

Так, високий рівень мотивації (рис. 3.1.) до занять фізичною культурою встановлено лише 10,2% учнів КГ та 10,7% ОГ. Підлітки, що надали такі відповіді усвідомлюють важливість занять фізичною культурою та проявляють високу пізнавальну активність.

Проте, переважній більшості учнів характерним є саме середній рівень мотивації до занять фізичними вправами, це відповідно, 47,2% респондентів КГ та 48,1% ОГ. Зазвичай, такі учні позитивно ставляться до уроків фізичної

культури, але не в повній мірі усвідомлюють потребу у систематичності їх відвідування. Вони виконують усі поставлені перед ними завдання, але періодично потребують контролю з боку вчителя або батьків.

33,2% учнів 12-13 років, віднесених до КГ та 34,6% основної групи мають рівень мотивації до занять фізичної культури, який відповідає нижче середньому. Респонденти цих груп проявляють інтерес до уроків фізичної культури та спортивних свят, але не мають стійких внутрішніх переконань, які б спонукали їх до активної участі у них.

Байдуже або негативно ставиться до фізичної культури 9,6% учнів КГ та 6,6% ОГ. Вони відвідують заняття під примусом або постійним контролем з боку вчителя або батьків. З однокласниками у них простежуються напружені соціальні відносини.

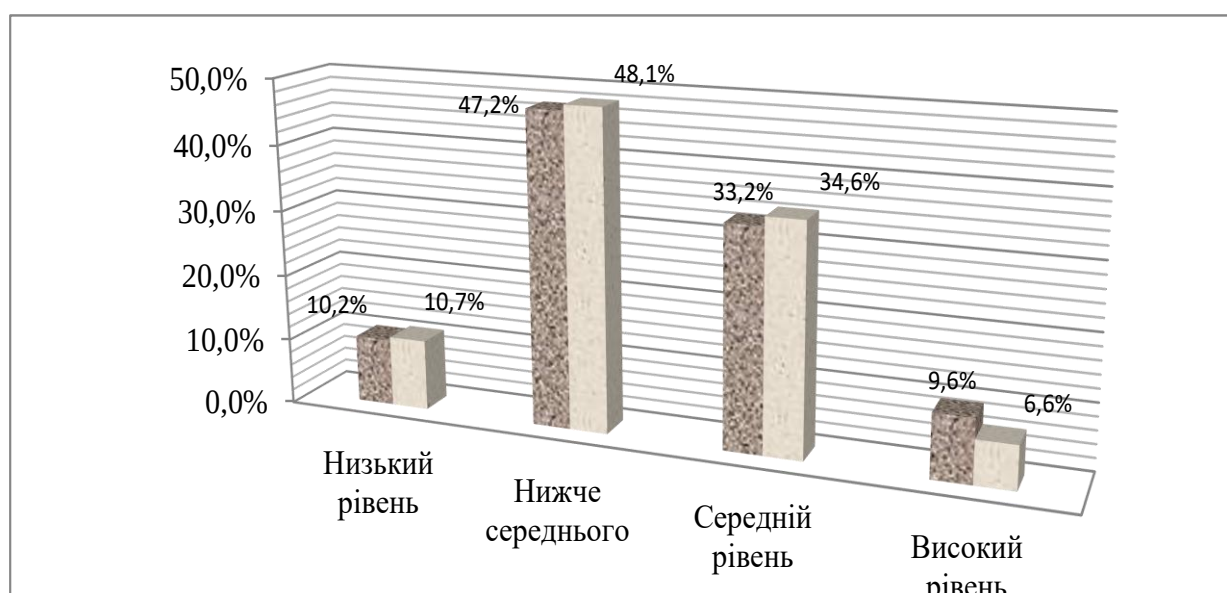

Рис. 3.1. Рівень мотивації до занять фізичної культури учнів КГ та ОГ

Опитувальник Спілбергера дозволив нам розподілити респондентів ОГ та КГ за 5-ма рівнями мотивації до навчання (таблиця 3.1). Так, найбільша кількість опитуваних була віднесена до III рівня, 52,3% в КГ та 47,4% в ОГ, відповідно, оскільки характеризувалися середнім рівнем мотивації до навчання.

Мали продуктивну мотивацію та позитивне ставлення до навчальної діяльності, і відповідно, були віднесені до II рівня, 22,9% учнів КГ та 26,7% ОГ.

Дещо меншими є показники за трьома іншими рівнями. Так, до I рівня мотивації до навчання були віднесені лише 4,9% респондентів КГ та 4,7% ОГ. Діти, які потрапили цієї мотиваційної групи, характеризувалися стійкою продуктивною мотивацією до навчальної діяльності. Вони позитивно емоційно ставилися до занять фізичною культурою.

Достатньо високим є показник зниженої мотивації та негативного ставлення до навчання в 12,7% учнів КГ та 11,9% ОГ. Діти, віднесені до цього рівня, висловлювали негатив від того, що змушені щодня переживати шкільне нудне життя. Насторожують й результати опитування дітей, які віднесені до 5-ї мотиваційної групи. 7,2% учнів КГ та 9,7% ОГ різко та негативно висловилися про навчання.

Таблиця 3.1

Рівні мотивації навчання учнів за Спілбергером

Рівні мотивації навчання	Кількість дітей КГ (в)	Кількість дітей ОГ (в)
I рівень – продуктивна мотивація з вираженим переважанням пізнавальної мотивації навчання і позитивним емоційним ставленням до нього	4,9	4,7
II рівень – продуктивна мотивація, позитивне ставлення до навчання, відповідність соціальним нормативам	22,9	26,7
III рівень – середній рівень з дещо зниженою пізнавальною мотивацією	52,3	47,4
IV рівень – знижена мотивація, переживання «шкільної нудьги», негативне емоційне ставлення до навчання	12,7	11,9
V рівень – різко негативне ставлення до навчання	7,2	9,7

Позитивним моментом опитування за методикою Спілберга є те, що все ж таки більша частина дітей має позитивну мотивацію до навчальної діяльності, а діти 4-ї та 5-ї мотиваційної групи представляють для нас професійний інтерес, оскільки впливаючи на них змістом розробленої нами програми, ми маємо можливість значно підвищити рівень їх мотивації.

Опитувальник Ч. Д. Спілбергера також дозволяє чітко диференціювати мотиви навчання на наступні групи: пізнавальна активність, мотивація досягнення, тривожність та гнів. Результати учнів 12-13 років віднесених до КГ та ОГ представлено на рисунках 3.2 та 3.3.

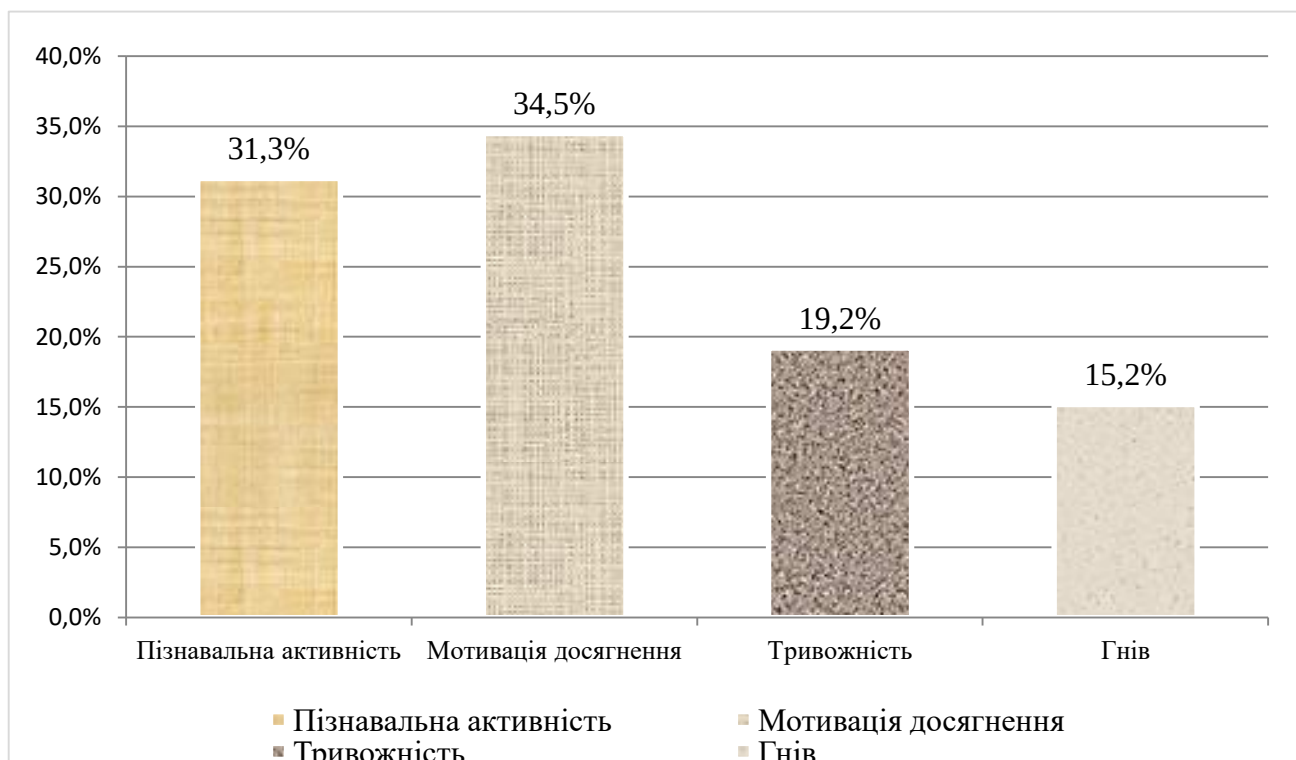

Рис. 3.2 Диференціація мотивів навчальної діяльності учнів контрольної групи

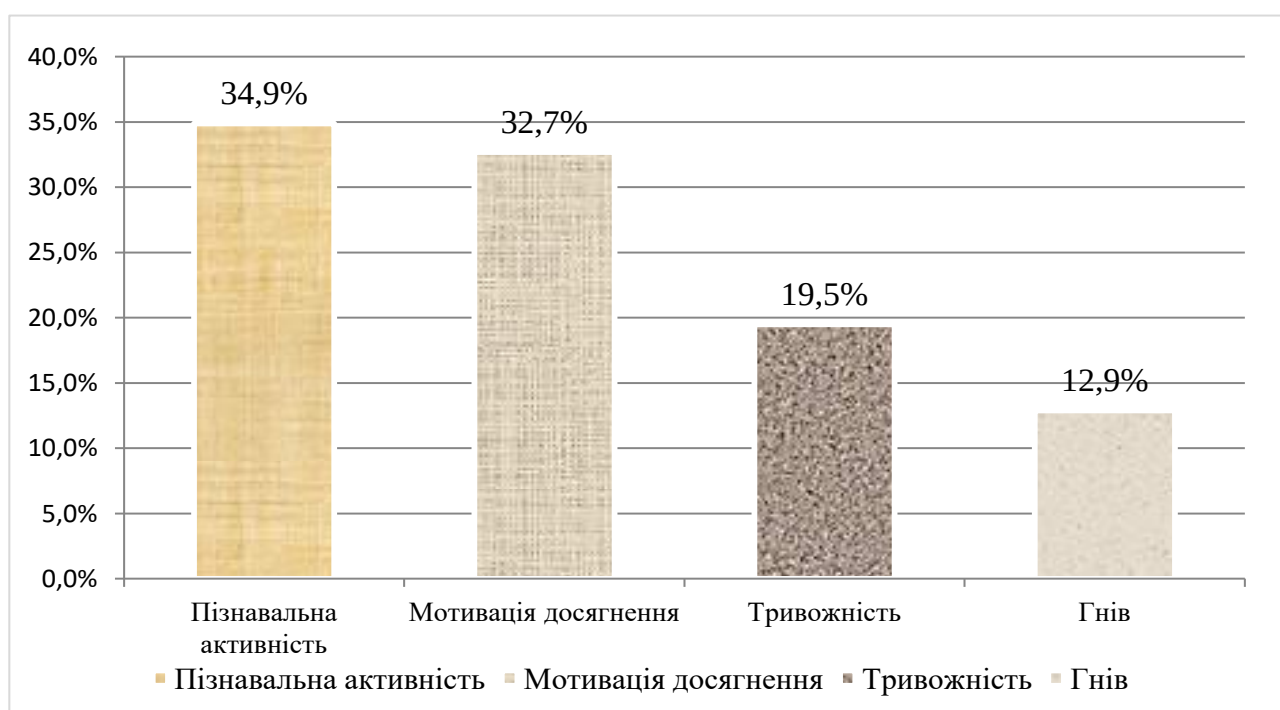

Рис. 3.3 Диференціація мотивів навчальної діяльності учнів основної групи

З представлених графіків, ми бачимо, що в учнів як КГ, так і ОГ привалюють мотиви пізнавальної активності та бажання досягнути успіху. Разом з тим, показники рівня тривожності та гніву в обох групах говорять про те, що значна частина дітей боїться невдач і тому уникає виконання таких завдань. Такі прояви тривожності та гніву можуть пригнічувати психосоматичний стан дитини та провокувати її до прояву аутоагресії, і як результат, негативно впливати на навчання дитини та її ставлення до оточуючих. Результати отримані в обох групах вказують на їх однорідність.

Для оцінки особистісної мотивації учнів 12-13 років до занять фізичною культурою було використано методику М. П. Мастеренка. Автором базові мотиви, які стимулюють підлітків до активної участі у фізичній культурі і спорті, поділені на 4 умовні групи. Так, їх розбито на особисті, колективістські, престижні та допоміжні. Узагальнені результати опитування за цієї методикою представлені на рис. 3.4.

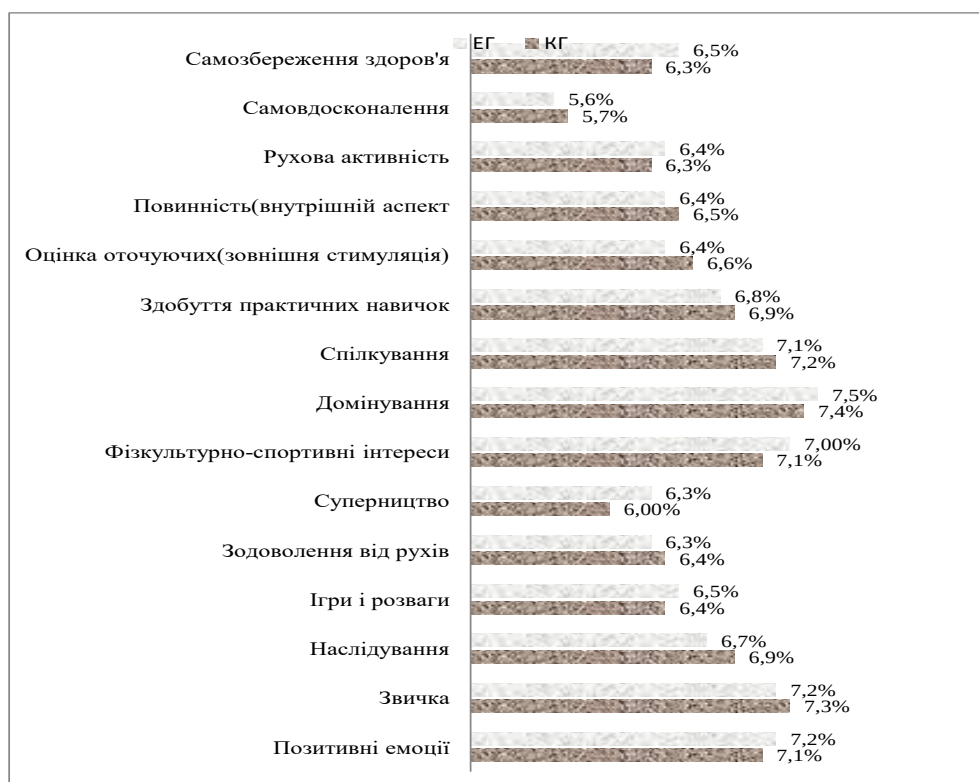

Рис. 3.4. Мотиви до занять фізичними вправами учнів ОГ та КГ за методикою М. П. Мастеренка

З рисунку 3.4. ми бачимо, що в учнів 12-13 років привалюють різні мотиви до занять фізичною культурою і спортом. Проте цікавим є факт того, що особистісні мотиви переважають над мотивами колективу та мотивами престижності. Якщо говорити розрізнено, то найбільш значущими для підлітків ОГ та КГ є такі особистісні мотиви, як домінування, здобуття практичних навичок та збереження здоров'я. Останнім за значення серед особистісних мотивів визначено самовдосконалення.

Серед колективістських мотивів, першочергове значення для учнів ОГ та КГ є мотиви спілкування з однолітками та домінування серед них; серед мотивів престижності – бажання бути залученим до різних видів активності; серед допоміжних – відчуття боргу перед рідними та вчителями.

Тож розподіл учнів за відповідями опитувальника М. П. Мастеренко, показав, що у цілому високий рівень мотивації до занять фізичною культурою і спортом домінує у 37,4% респондентів ОГ та 36,9% КГ, середній рівень – у 52,3% ОГ та 51,4% КГ та низький у 10,3% ОГ та 11,7% КГ (див. рис. 3.5.).

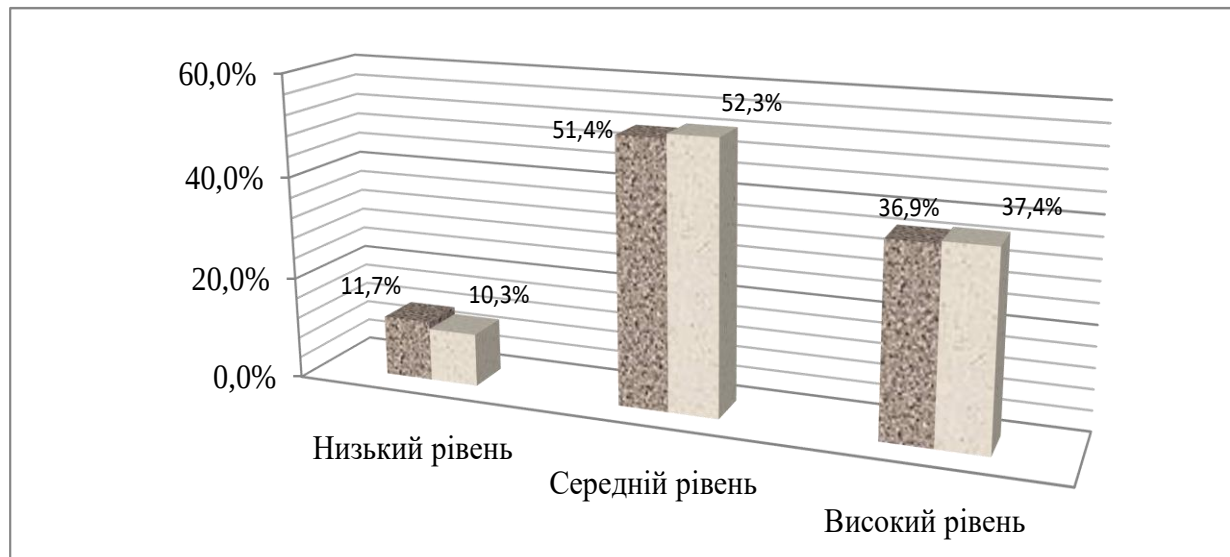

Рис. 3.5. Рівень мотивації до занять фізичними фізичною культурою і спортом учнів ОГ та КГ за М. П. Мастеренка

Тож, підводячи підсумки за результатами трьох опитувань, можемо констатувати, що ОГ та КГ є однорідними. Виділені проблеми вказують на

потребу їх вирішення та окреслюють основні недопрацювання у питанні формування мотивації в учнів до занять фізичними вправами.

3.2. Результати апробації програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами з використанням спортивних свят

Отримані в ході констатувального експерименту дані довели актуальність обраної теми дослідження. Саме тому, нами була розроблена програма формування мотивації до занять фізичними вправами в учнів 12-13 років. Після її апробації має наступні результати. Так, аналіз відповідей на питання опитувальника Спілбергера показав позитивну динаміку у рівні мотивації в учнів ОГ, та більш низьку в учнів ГК (табл. 3.2.).

Таблиця 3.2

Динаміка рівнів сформованості мотивації підлітків

Рівні сформованості	Кількість учнів 7-х класів (в)					
	Конст експ		Форм експ		Динаміка показників КГ	Динаміка показників ОГ
	КГ	ОГ	КГ	ОГ		
I рівень – продуктивна мотивація з вираженим переважанням пізнавальної мотивації навчання і позитивним емоційним ставленням до нього	4,9	4,7	5,6	6,1	0,7	1,4
II рівень – продуктивна мотивація, позитивне ставлення до навчання, відповідність соціальним нормативам	22,9	26,7	24,1	35,9	1,2	9,2
III рівень – середній рівень з дещо зниженою пізнавальною мотивацією	52,3	47,4	53,3	61,2	1	13,8
IV рівень – знижена мотивація, переживання «шкільної нудьги», негативне емоційне ставлення до навчання	12,7	11,9	10,9	3,2	-1,8	-8,7
V рівень – різко негативне ставлення до навчання -	7,2	9,7	6,1	0	-1,1	-9,7

Позитивна динаміка показників за опитувальником Спілбергера довела, що ефективність впровадженої нами програми мотивації. Її побудова на відповідних принципах, а також належний підбір засобів і методів впливу мають вагомий вплив на формування мотивації в учнів до занять фізичною культурою.

Якщо говорити окремо по групам мотивів, то чітко простежується значна позитивна динаміка у збільшенні показника за 2-м рівнем мотивації в учнів ОГ, за рахунок зменшення кількості осіб на 4-му та 5-му рівнях мотивації. Динаміка зміни вихідних показників говорить на користь авторської програми формування мотивації в учнів 12-13 років.

Для наочності динаміка показників мотивації учнів 12-13 років, включених до ОГ та КГ, до занять фізичними вправами показана на рис. 3.6.

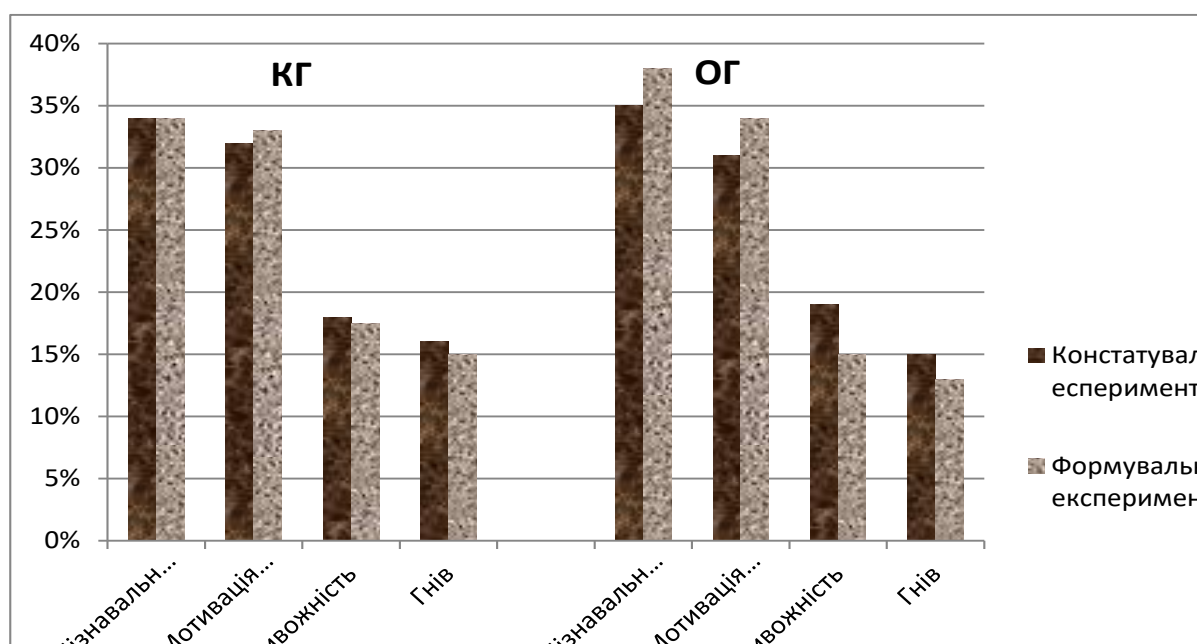

Рис. 3.6 Динаміка показників мотивації до навчання в учнів ОГ та КГ на початку та після впровадження програми

Представлені на рисунку 3.6. діаграми вказують, на те, що в учнів основної групи значно підвищився відсоток приросту показників за такими складовими як пізнавальна активність та мотивація досягнення. Також в ОГ простежується суттєве зниження рівня тривожності та гніву, при незначних зрушеннях в КГ. На нашу точку зору, це пов'язано з підвищенням емоційної

складової у навчанні учнів, і як результат зменшення конфліктності в класах та почуття рівня власної гідності та приналежності.

Аналіз динаміки рівня шкільної мотивації показав істотно вірогідну різницю показниками учнів ОГ та КГ. Так, кількості дітей з високим рівнем мотивації до навчання в ОГ збільшився на 0,7 та з середнім рівнем – на 6,6, з рівнем нижче середнього та низьким, навпаки, знизилися відповідно на 2,8 та 6,2. У той же час, динаміка цих же показників в учнів КГ, значно менша, що видно з графіку на рисунку 3.7.

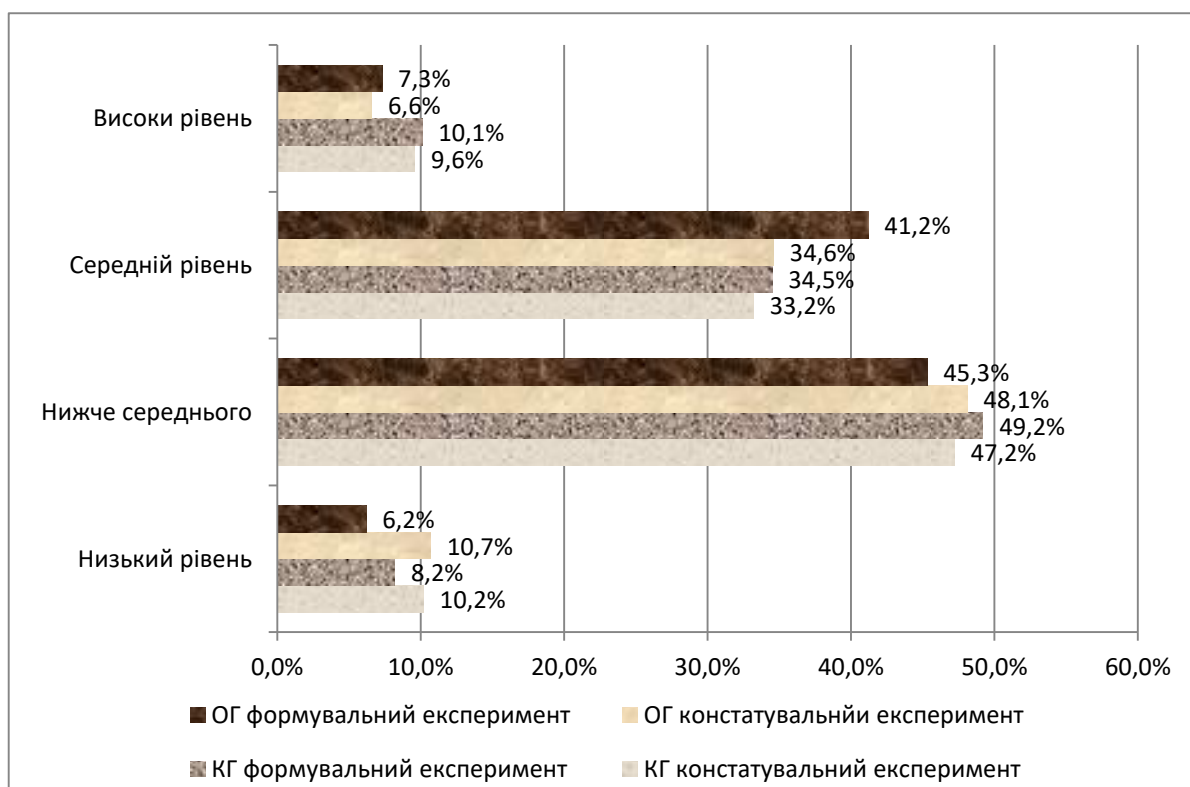

Рис. 3.7. Динаміка рівня мотивації в учнів контрольної та основної груп після впровадження програми

Позитивні зміни в динаміці особистісної мотивації учнів 12-13 років за методикою М. П. Мастеренка представлені на рисунку 3.8. Порівняння результатів ОГ та КГ говорять на користь експериментальної програми.

Рис. 3.8 Мотиви до занять фізичними вправами учнів ОГ та КГ за методикою М. П. Мастеренка після впровадження програми

Отже, після впровадження програми бачимо зміни мотиваційних установок учнів. Приблизно зрівнялись кількісно особистісні та колективістські мотиви в основній групі. Серед усіх особистісних мотивів найбільша динаміка простежується у показниках таких мотивів, як: здобуття практичних навичок, самовдосконалення та рухова активність. Суттєвими є зміни в мотивах самовдосконалення та підвищення рівня рухової активності.

Отже, порівняльний аналіз результатів опитування учнів основної і контрольної груп доводить ефективність запропонованої нами програми

підвищення мотивації. Майже за всіма показниками в основній групі відмічається стійка позитивна динаміка, у той час, як в контрольній групі вони є порівняно нижчими.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Аналіз наукової літератури показав, що питання підвищення мотивації в учнів підліткового віку до занять фізичними вправами є недостатньо розробленим і потребує постійного оновлення змістовних даних. Розбіжними є і тлумачення науковці щодо бачення змісту поняття «мотивація» та «мотив».

2. У результаті опитування вчителів було встановлено, що більша частина з них, 51% нерегулярно проводять спортивні заходи, не завжди долучають до них батьків, представників адміністрації та учнів старших класів. Результати констатувального експерименту показали, що у більшості учнів як КГ, так і ОГ, домінував середній рівень розвитку мотивації до навчання. Встановлено, що в учнів у віці 12-13 років найчастіше приваляють особистісні мотиви над іншими. Серед них бажання домінувати та підвищувати рівень засвоєння практичних навичок. Менш вагомими були для підлітків колективістські мотиви та мотиви престижності.

3. Програму мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами будували на основі виділених нами принципів, з відповідними підбором найбільш ефективних методів та засобів впливу. Відібрані свята структурували за встановленими вимогами та з обов'язковим виділенням вступної, основної та заключної частин.

4. Апробація експериментальної програми та отримана позитивна динаміка досліджуваних показників говорить про ефективність розробленої нами програми мотивації учнів 12-13 років до занять фізичними вправами.

Майже в усіх показниках основної групи простежується позитивна динаміка, у той час, як в контрольній групі вони є не суттєвими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альошина АІ, Бичук ОІ, Бичук ІО, Альошин АО. Характеристика фізичних вправ, які використовуються в технології профілактики плоскостопості в дітей старшого дошкільного віку. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві [Інтернет]. 2012. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fvs_2012_4_31
2. Андросук Н., Андросук М. Основи здоров'я і фізична культура : теоретичні відомості. – Тернопіль, 2006; 160.
3. Андрєєва О, Сухомлинов Р. Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016;3:29-32.
4. Андрєєва О, Сухомлинов Р. Чинники, що лімітують залучення дітей дошкільного віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності. В: Огаренко ВМ, та ін., редактори. Актуальні проблеми фізичного виховання, реабілітації, спорту і туризму: тези доповідей 6-ї Міжнародної наук.-практ. конф.; 2016 Жовт 20-21; Запоріжжя. Запоріжжя: КПУ; 2016. с. 150-1.
5. Андрєєва ОВ. Розробка та впровадження технології проектування активної рекреаційної діяльності різних груп населення. Спортивний вісник Придніпров'я. 2015;1:4-9.
6. Апанасенко Г. Л. Физическое развитие детей и подростков. К. : Здоровье, 1985;3–8.
7. Андрієтті ОО, Голубович ОП, Долинина ОП, Дяченко ТВ, Ільченко ТС, та ін. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Тернопіль: Мандрівець; 2013. 104 с.
8. Ареф'єв ВГ. Основи теорії та методики фізичного виховання: підруч. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький ОА; 2014. 368 с.
9. Ареф'єв ВГ. Передумови розробки концепції диференціації розвивально-оздоровчих занять з фізичної культури учнів основної школи. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб.

наук. пр. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2014. Вип. 6(49). с. 4-10. (Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт); 15).

10. Бакіко І. Вимоги до авторських програм з фізичної культури в системі фізичної освіти. Спортивний вісник Придніпров'я. 2005;(2):100.

11. Бар-Ор О, Роуланд Т. Здоровье детей и двигательная активность: от физиологических основ до практического применения: пер. с англ. Киев: Олимпийская лит.; 2009. 528 с.

12. Бахчанян Г.С. Мотивація інтересу до занять фізичною культурою та спортом. Педагогіка і психологія. 1997. (4):41-47.

13. Безверхня ГВ, Цибульська ВВ, Гончар ГІ. Формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом школярів та студентів: монографія. Умань: ВПЦ Візаві; 2016. 223 с.

14. Белікова НО, Войнаровська НС, Войтович ІМ, та ін. Педагогічна діагностика в системі фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: монографія. Луцьк: Вежа-Друк; 2015. 240 с.

15. Бібік НМ, редактор. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: Літера ЛТД; 2018. 160 с.

16. Божович ЛІ. Избранные психологические труды. К., 1995. 210 с.

17. Бутенко ГО. Підвищення фізичного стану дітей молодшого шкільного віку засобами оздоровчого туризму в процесі фізичного виховання [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2016. 24 с.

18. Брижак НЮ. Методика гурткової та клубної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах: навчальний посібник. Київ: Логос; 2017. 126 с.

19. Бурова АП, редактор. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець; 2010. 256 с.

20. Васьков ЮВ. Система фізичного виховання молодших школярів. Харків: Ранок; 2009. 224 с.

21. Васьков ЮВ. Концептуальні основи удосконалення програм з фізичного виховання для загальноосвітніх шкіл. Теорія та методика фіз. виховання. 2006;(2):31-3.

22. Вертугіна ВМ, Сінозацька ТП. Дитячі розважальні центри: європейський досвід та українські реалії. Молодий вчений. 2017;10.2(50.2):9-13.

23. Васьков ЮВ. Теорія і методологія дидактичних основ фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах: монографія. Харків: Ранок; 2011. 392 с.

24. Веремешко Я. Сучасні підходи до уроку фізичної культури у початковій школі. В: Зорій ЯБ, редактор. Історичні, теорет.-метод., мед.-біол. аспекти фіз. культури і спорту. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.; 2016 Квіт 6-7; Чернівці. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т; 2016. с. 187-92.

25. Верховна Рада України. Закон України Про фізичну культуру і спорт (за станом на 21 серпня 2013 р.). Київ: Парламентське вид-во; 2013. 22 с.

26. Віндюк АВ, Захаріна АГ, Захаріна ЄА. Організація спортивної анімації: навчальний посібник. Запоріжжя: КПУ; 2014. 176 с.

27. ВОЗ. Глобальные рекомендации по физической активности для здоровья [Интернет]. 2010 [цитировано 2021 Март 16]. Доступно: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44399/9789244599976_rus.pdf?ua=1

28. Горшкова Н.Б. Мотивація школярів до занять фізичною культурою і спортом. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2005;(6-7). с. 130-33.

29. Давиденко ОВ, Семененко ВП, СВ. Трачук. Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять з дитячим контингентом. Київ: АртЕк; 2019. 248 с.

30. Давиденко ОВ, Семененко ВП, Фандикова ЛО. Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять з дитячим контингентом. Тернопіль; 2003. 185 с.

31. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту України дітей і молоді. Інформ. зб. Мін-ва освіти України. 1996;(9):9-15.

32. Драгунова Т.В. Психологические основы развития подростка. Возрастная и педагогическая психология. К.: Педагогика, 1979:98-141.
33. Дикий ОЮ. Сучасні підходи до організації фізичного виховання школярів. Педагогічний пошук. 2019;1(101):24-8.
34. Ельконин ДБ. Избранные психологические труды. М., 1995. 219 с.
35. Єдинак ГА, Зубаль МВ, Мисів ВМ. Соматотипи і розвиток фізичних якостей дітей: монографія. Кам'янець-Подільський: Оіюм; 2011. 280 с.
36. Зорій ЯБ, Гакман АВ. Система Олімпійської освіти як засіб педагогічного процесу підростаючого покоління. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. Вип. 4, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2016. С. 33-5. (Теорія та методика навчання: фізична культура і спорт; 15).
37. Ильин ЕП Психология физического воспитания М.: Просвещение, 1987. 187 с.
38. Іванніков СІ. Педагогічні умови підготовки вчителів до індивідуально-диференційованого підходу навчання учнів в контексті розвитку сучасної школи. В: Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. 2012. №. 3(19). Доступно: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN19/index.htm>
39. Іванова ЛІ. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до роботи з учнями з відхиленнями у стані здоров'я: теорія та методика: монографія. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2013. 600 с.
40. Іванова ЛІ. Фізичне виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я: метод. посіб. Київ: Літера ЛТД; 2013. 320 с.
41. Іванова ЛІ, Сущенко ЛП. Фізичне виховання у спеціальних медичних групах: теорія та методика: навч. посіб. Київ: ТОВ Козарі; 2012. 214 с.
42. Іщенко О, Михальчук А. Рівень теоретичних знань з фізичної культури дітей 6-9 класів. В: Білецька ВВ, редактор. Сучасні фітнес-технології у фізичному вихованні студентів: мат. 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих. учених. Т. 1. Київ: НАУ; 2014. с. 28-9.

43. Калмыкова З.И. Пути развития продуктивного мышления школьников. Вопросы психологии. 1978 (3):143-8.

44. Кожемякіна В. Особливості підходів до оцінки фізичної підготовленості школярів молодших класів. Молода спортивна наука України: зб. наук. ст. Львів: ЛДІФК; 2001. Вип. 5, т. 1. с. 214-5.

45. Кротов ГВ. Факторна структура фізичних здібностей дівчат 7-10 років різних соматотипів. Педагогіка, психологія та мед.-біол. проблеми фіз. виховання і спорту. 2005;(3):24-39.

46. Кротов ГВ. Диференційований підхід до програмування розвитку рухових здібностей у дівчат початкової школи : матеріали наук. конференц. В: Макаренко ЛЛ, редактор. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. 186 Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2009. Вип. 14. с. 110-3. (Педагогічні науки: реалії та перспективи; 5).

47. Круцевич Т. Основні напрямки вдосконалення програм фізичного виховання школярів. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2006;(4):20-7. 101. Круцевич Т, Пангелова Н. Рациональна рухова активність як фактор підвищення розумової працездатності школярів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014;(2):73-6.

48. Круцевич ТЮ, редактор. Теория и методика физического воспитания. Киев: Олимпийская лит.; 2003. Т. 1. 402 с.

49. Круцевич ТЮ, редактор. Теория и методика физического воспитания. Киев: Олимпийская лит.; 2003. Т. 2. 392 с.

50. Круцевич ТЮ. Совершенствование программно-нормативных основ физического воспитания школьников. В: Современный Олимпийский спорт и спорт для всех: 8-й Междунар. науч. конгр. Алматы; Казахская академия спорта и туризма; 2004. Т. 1.

51. Круцевич ТЮ. Нормування результатів фізичної підготовленості дітей, підлітків та юнацтва методом індексів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2005;(2):22-6

52. Круцевич ТЮ. Експрес–контроль фізичної підготовленості дітей та підлітків в умовах фізкультурно-оздоровчих занять. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2007;(1):64-9.

53. Круцевич ТЮ, Воробйов МІ, Безверхня ГВ. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посіб. Київ: Олімпійська літ.; 2011. 224 с.

54. Лейтес Н.С. Умственные способности и возраст. М.: Педагогика, 1997. 279 с.

55. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения. М.: Педагогика, 1992. С.53-78.

56. Леонтьев А.Н. Потребности и мотивы деятельности. Психология. М., 1962. с. 102-111.

57. Мазур ВА, Вергуш ОМ, Колісник ОІ. Правові та науково-методичні аспекти організації фізичного виховання учнів, що за станом здоров'я відносяться до спеціальних медичних груп. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2011;(4):113-21.

58. Маковкіна ЮА. Оцінка стану здоров'я та адаптаційних можливостей у дітей молодшого шкільного віку з урахуванням індивідуальнотипологічних характеристик організму [автореферат]. Київ; 2006. 30 с.

59. Мальцева МВ. Особливості міжособистісних стосунків молодших школярів з різних за економічним статусом сімей [автореферат]. Київ: НАПН України; 2018. 20 с.

60. Мамешена МА. Диференціація змісту навчальних занять з фізичного виховання учнів 7 – 9 класів з урахуванням показників фізичного здоров'я та фізичної підготовленості [автореферат]. Львів: ЛДУФК; 2020. 20 с.

61. Москаленко НВ, Власюк ОО, Степанова ІВ, Шиян ОВ. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: посібник для студ. вищ. навч. закладів. Дніпропетровськ: Інновація; 2011. 238 с.

62. Москаленко НВ, Полякова АВ, Сидорчук ТВ. Рухова активність дітей, які відвідують заклади дошкільної освіти різного типу. Науковий часопис НПУ

ім. М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт). 2019;5:217-223.

63. Михальчук А, Михальчук Т. Особливості організації процесу фізичного виховання в початкових школах країн Європи. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. Київ: 190 НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2016. Вип. 10 (80). с. 72-6. (Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт); 15).

64. Михальчук А, Михальчук Т. Педагогічні технології в процесі фізичного виховання молодших школярів. В: Жара ГІ, редактор. Педагогічні технології формування культури здоров'я особистості: матеріали 4-ої Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів; 2017 Трав 5; Чернігів. Чернігів: ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка; 2017. с. 188.

65. Михальчук А, Погасій Л. Сучасні підходи та тенденції організації в початкових школах країн Європи процесу фізичного виховання. В: Сучасний рух науки: тези доп. 3-ої Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.; 2018, Жовт 1-2; Дніпро. Дніпро; 2018. с. 408-14.

66. Михно ЛС. Фізичне виховання молодших школярів на основі застосування засобів йога-аеробіки [дисертація]. Суми: Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка; 2017. 260 с.

67. Москаленко А, Дорофєєва Т. Підвищення рівня фізичної підготовленості дітей молодшого шкільного віку шляхом комплексної спортивно-ігрової організації занять з фізичної культури. Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах. 2018;(2):48-54. 192

68. Москаленко Н. Науково-теоретичні основи інноваційних технологій у фізичному вихованні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2015;(2):124-8. 153.

69. Москаленко Н, Яковенко А. Програмно-нормативні засади фізичного виховання у країнах Європейського союзу. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017;(2):101-8. 154.

70. Операйло СІ, Ільченко АІ, Єрмолова ВМ, Іванова ЛІ, упорядники. Книга вчителя фізичної культури: довідково-метод. вид. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС; 2005. 464 с. 163. Освітня реформа: результати та перспективи: інформ.-аналіт. зб. Київ; 2019. 227 с.

71. Панасюк ТВ, Тамбовцева РВ. Физическое развитие и биоэнергетика мышечной деятельности школьников. Москва-Орел: Изд-во ОРАГС; 2005. 224 с.

72. Пангелова Н, Рубан В, Пангелов Б. Інформативна значущість компонентів рухової системи учнів початкових класів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2020;(1):360-9.

73. Пангелова Н, Рубан В, Пангелов Б. Педагогічні умови оптимізації фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями початкових класів сільської школи. Спортивний вісник Придніпров'я. 2020;(1):360-81.

74. Пангелова НЄ, Рубан ВЮ. Фізичний стан і рухова активність учнів початкових класів сільської загальноосвітньої школи. Молодий вчений. Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення. 2018;4.2(56.2):56-62.

75. Петровська ТВ. Дифференцированное физическое воспитание учащихся младшего и среднего возраста. Киев: РУМІ; 1989. 20 с.

76. Піроженко ТО, Ладивір СО, Карабаєва ІІ, Гурковська ТЛ, Соловійова ЛІ. Розвивальні ігри та вправи для дітей сьомого року життя. Тернопіль: Мандрівець; 2013. 72 с.

77. Поліщук ВВ. Розвиток рухових і розумових здібностей дітей 5-го і 6-го років життя в процесі фізичного виховання засобами дошкільного туризму [автореферат]. Львів; 2008. 21 с.

78. Полька НС, Антомонов МЮ, Джуринська СМ, укладачі. Оцінка фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку: методичні рекомендації. Київ: Знання України; 2007. 30 с.

79. Полька НС, Гозак СВ, Калиниченко ІО. Профілактика порушень постави і плоскостопості у дітей в умовах закладів освіти засобами фізичного виховання :методичні рекомендації. Київ; 2011. 50 с.

80. Про невідкладні заходи щодо збереження здоров'я учнів під час проведення занять з фізичної культури, захисту Вітчизни та позакласних спортивно-масових заходів: наказ Мін-ва освіти і наук України № 1008; від 2008 Лист 06 [Інтернет]. Доступно: <http://www.mon.gov.ua>

81. Про режим роботи загальноосвітніх навчальних закладів: наказ Мін-ва освіти і науки України № 702; 2006 Жовт 16 [Інтернет]. Доступно: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS7660>

82. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 рр. Офіційний вісник України. 2011;(69).

83. Рибалко П, Гвоздецька С, Прокопова Л. Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладах освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016;3;340-7.

84. Рябченко ВГ. Диференціація фізичних навантажень у дівчаток 7-8 років з різною тілобудовою на початковому етапі фізкультурно-оздоровчих занять. Науковий часопис. 2011;(16):284-9.

85. Рябченко ВГ. Диференціація форм, засобів і методів у процесі вивчення фізичної культури. Науковий часопис. 2009;(14):217-9.

86. Саїнчук ОМ. Програмування фізкультурно-оздоровчих занять скандинавською ходьбою молодших школярів [автореферат]. Київ; 2015. 20 с.

87. Семененко В, Михальчук А, Доценко Ю. Сучасні педагогічні підходи до диференціації процесу фізичного виховання учнів початкової школи. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2017;(1):78-81.

88. Старченко АЮ. Оптимізація фізкультурної освіти старших дошкільнят на основі застосування засобів дитячого фітнесу [автореферат]. Дніпропетровськ; 2015. 20 с.

89. Томенко ОА. Взаємозв'язок між показниками соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості, оволодіння руховими діями та мотиваційно-ціннісної сфери школярів. Педагогіка, психологія та мед.-біол. проблеми фіз. виховання і спорту. 2011;(3):148-50.

90. Томенко ОА. Теоретико-методологічні основи неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді [автореферат]. Київ: Науковий світ; 2012. 38 с.

91. Трачук СВ. Моделирование режимов двигательной активности младших школьников в процессе физического воспитания [автореферат]. Київ; 2011. 20 с.

92. Трачук СВ, Білецька ВВ, Семененко ВП. Характеристика функціонального стану серцево-судинної системи дітей молодшого шкільного віку з різним рівнем фізичного здоров'я. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2016. Вип. 1 (68). с. 18-21. (Наук.-пед. проблеми фіз. культури (Фіз. культура і спорт);15). 1

93. Тях ІА. Індивідуальні норми фізичної підготовленості молодших школярів у процесі фізичного виховання [автореферат]. Київ; 2008. 20 с.

94. Фізична культура в школі: навч. програма для 1-4, 5-9 класів загальноосвіт. навч. закл. Київ: Літера ЛТД; 2013. 352 с.

95. Фізична культура: навч. програма для загальноосвіт. навч. закл. 1-4 класів [Інтернет]. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

96. Фурман АВ. Системна диференціація навчання: концепція, теорія, технологія. Освіта і управління. 1997;1(2):37-67.

97. Хохлова ЛА. Організаційно-методичні засади вдосконалення діяльності загальноосвітніх навчальних закладів як Шкіл сприяння здоров'ю: [автореферат]. Івано-Франківськ: ДВНЗ Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника; 2012. 20 с.

98. Худолій ОМ, Іващенко ОВ, Черненко СО. Чинники, що впливають на ефективність навчання фізичним вправам хлопців молодших класів. Теорія та методика фіз. виховання. 2013;(1):21-6.

99. Юрьев ВВ, Симаходский АС. Рост и развитие ребенка. Москва; Питер; 2003. 260 с. 199. Язловецький В. Фізичне виховання учнів з ослабленим

здоров'ям. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Київ; Вінниця; 2001. с. 439-443.

100. Язловецький ВС. Фізичне виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Кіровоград; 2004. 352 с.

101. Якименко СН. Дифференцированный подход к использованию физических средств для развития физических качеств. Теория и практика физ. культуры. 2005;(10):46-50.

102. Laporte W. Physical Education in the European Union in Harmonization Process. Journal of the International council for health, physical education, recreation, sport and dance. 1998;35(1):6-9.

103. Lloyd M. Schooling at the speed of thought: a blueprint for making schooling more effective. London: Spiderwize; 2010.

104. Mesica V. Identifying country – specific cultures of physical education: a differential i tem functioning approach. IJSE. 2012;34(16):2483-500.

105. Moroz VM, Shandra OA, Vastyanov RS, et al. Physiology: textbook. 2nd ed. Vinnytsia: Nova Knyha; 2016. 728 p

ДОДАТКИ

Додаток А

Сертифікат учасника
VI Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні проблеми забезпечення якості життя в глобалізованому світі»
(25-26 листопада 2021 року, м. Ополе, Польща)

Опитувальник Н. Г. Лусканової

Бланк анкети

Прізвище, ім'я _____ Школа _____ Вік _____ Клас _____

¶

Інструкція: "Вам пропонується відповісти на питання, що відносяться до шкільного життя. Виберіть один з варіантів відповідей ("а", "б" або "в") і запишіть його навпроти номера питання".

Питання анкети

1. Тобі подобається в школі на уроці фізичної культури?
 - а) так
 - б) не дуже
 - в) ні
2. Вранці ти з радістю йдеш до школи, знаючи, що сьогодні урок фізичної культури, чи тобі хочеться залишитися вдома?
 - а) йду з радістю
 - б) не знаю
 - в) хочеться залишитися вдома
3. Якби вчитель сказав, що завтра обов'язково приходити на урок фізичної культури, ти б прийшов чи ні?
 - а) так
 - б) не знаю
 - в) ні
4. Чи хочеш ти, щоб іноді скасовували урок фізичної культури?
 - а) так
 - б) не знаю
 - в) ні
5. Чи хочеш ти, щоб вчитель з фізичної культури не задавав ніяких домашніх завдань?
 - а) так
 - б) не знаю
 - в) ні
6. Чи хочеш ти, щоб у школі залишилися одні перерви?
 - а) так
 - б) не знаю
 - в) ні
7. Чи часто ти розповідаєш батькам про урок фізичної культури в школі?
 - а) так, часто
 - б) рідко
 - в) не розповідаю взагалі

8. Чи хочеш ти, щоб у тебе був інший, менш суворий вчитель з фізичної культури?

- а) мені подобається наш учитель
- б) не знаю
- в) так, хотів би

9. Чи є у тебе друзі в школі?

- а) так, багато
- б) кілька
- в) немає зовсім

10. Чи подобаються тобі твої однокласники?

- а) так, дуже
- б) не дуже
- в) не подобаються

Дякуємо тобі за участь в опитуванні та допомогу!

Опитувальник М. П. Мастеренко

АНКЕТА

Будь ласка, вислови своє ставлення до занять фізичною культурою і спортом. Нам важливо знати твою думку, щоб зробити ці уроки більш цікавими і корисними.

Оціни в балах від 1 до 5 свою згоду з кожним з 30 тверджень:

1 - «не згоден зовсім» ... 5 - «згоден повністю»

Вибери варіант оцінки і відзнач його хрестиком або іншим значком.

Клас _____

Прізвище, ім'я _____

Стать Ч / Ж (потрібне підкреслити)

№	Судження	Варіанти оцінок				
1	Я завжди з нетерпінням чекаю уроків фізичної культури, тому що вони допомагають зміцнити моє здоров'я.	1	2	3	4	5
2	Заняття фізкультурою і спортом допомагають мені розвивати волю і цілеспрямованість.					
3	Я завжди знаходжу можливість займатися фізкультурою, тому що рухи доставляють мені радість.					
4	У будь-яких обставин я намагаюся регулярно займатися фізичною культурою					
5	Мені доводиться ходити на уроки фізичної культури, щоб отримати оцінку.					
6	Заняття фізкультурою і спортом мені потрібні для того, щоб надалі використовувати ці знання, навички та вміння в житті.					
7	У спортивній секції є всі умови для спілкування з інтересами і людьми.					
8	Беручи участь у фізкультурно-спортивних заходах і змаганнях, я прагну стати переможцем.					
9	Інтерес до фізичної культури у мене не пропадає і під час шкільних канікул					
10	Мені подобаються фізкультурно-спортивні свята і змагання, пов'язані з боротьбою і суперництвом.					
11	Я отримую задоволення від занять фізкультурою і спортом.					

12	Я думаю, що всі оздоровчі заходи - фізкультхвилинки, рухливі зміни, спортивні годинники - повинні містити різні ігри та розваги.					
13	Я хочу займатися фізичними вправами і спортом, бо це модно і престижно серед молоді.					
14	Самостійні заняття фізичними вправами вже стали моєю звичкою					
15	Заняття фізичними вправами мені приємні, покращують мій настрій і самопочуття.					
16	Додаткові заняття фізичними вправами корисні для здоров'я, тому що шкільних уроків фізичної культури недостатньо.					
17	На заняттях фізичними вправами і спортом я виховую в собі сміливість, рішучість і самодисципліну.					
18	Під час канікул мені подобається багато рухатися і займатися фізичними вправами.					
19	Навіть в канікули я змушую себе приділяти час занять фізичними вправами.					
20	Щоб заняття фізичною культурою і спортом під час канікул не переривалися мене обов'язково має хтось контролювати					
21	Я намагаюся накопичити досвід фізкультурно-оздоровчої роботи, щоб використовувати його в майбутньому житті.					
22	Можливість спілкування з друзями під час фізкультурно-спортивних заходів приносить мені велике задоволення.					
23	На змаганнях мені потрібна тільки перемога					
24	Я завжди цікавлюся фізкультурно-спортивною роботою і приймаю в ній участь					
25	Мені подобається, що в заняттях фізичною культурою є елементи суперництва					
26	Мені хочеться сумніватися фізичними вправами, щоб красиво рухатися, мати струнку фігуру і сильні м'язи					
27	Уроки фізичної культури приваблюють мене іграми та розвагами.					
28	Я беру участь у спортивних змаганнях тільки тоді, коли в них беруть участь мої знайомі і друзі.					

29	Активний відпочинок у вихідні дні, прогулянки і рухливі ігри - це моя звичка.					
30	Фізкультура і спорт, рухливі ігри на дозвіллі і в канікули допомагають мені залишатися радісним, бадьорим, веселим.					

Дякуємо тобі за участь в опитуванні та допомогу!

Опитувальник Ч. Д. Спілбергера, адаптований А. Д. Андрєєвою

Бланк анкети

Прізвище, ім'я _____ Школа _____
Вік _____
Клас _____

Інструкція: Нижче наведені твердження, які люди використовують для того, щоб розповісти про себе. Прочитайте уважно кожне речення і обведіть кружком одну з цифр, розташованих праворуч, залежно від того, який ваш звичайний стан на уроках в школі, як ви зазвичай відчуваєте себе там. Немає правильних або неправильних відповідей. Не витрачайте багато часу на одну пропозицію.

		Майже ніколи	Деколи	Часто	Майже завжди
1.	Я спокійний	1	2	3	4
2.	Мені хочеться дізнатись, зрозуміти, докопатись до суті	1	2	3	4
3.	Я розлючений	1	2	3	4
4.	Я падаю духом, стикаюсь з труднощами в навчанні	1	2	3	4
5.	Я напружений	1	2	3	4
6.	Я відчуваю цікавість	1	2	3	4
7.	Мені хочеться стукнути кулаком по столі	1	2	3	4
8.	Я стараюсь получить тільки добрі і відмінні оцінки	1	2	3	4
9.	Я розкутий	1	2	3	4
10.	Мені цікаво	1	2	3	4
11.	Я розлючений	1	2	3	4
12.	Я докладаю всіх зусиль, щоб допомогтися успіху в навчанні	1	2	3	4
13.	Мене хвилюють можливі невдачі	1	2	3	4
14.	Мені здається, що урок ніколи не закінчиться	1	2	3	4

15.	Мені хочеться на кого не будь накричати	1	2	3	4
16.	Я стараюсь все робити правильно	1	2	3	4
17.	Я відчуваю себе невдахою	1	2	3	4
18.	Я відчуваю себе дослідником	1	2	3	4
19.	Мені хочеться що не будь зламати	1	2	3	4
20.	Я відчуваю, що не справлюсь з завданнями	1	2	3	4
21.	Я збуджений	1	2	3	4
22.	Я енергійний	1	2	3	4
23.	Я розлючений	1	2	3	4
24.	Я пишаюсь своїми шкільними успіхами	1	2	3	4
25.	Я відчуваю себе зовсім вільно	1	2	3	4
26.	Я відчуваю, що в мене добре працює голова	1	2	3	4
27.	Я розлючений	1	2	3	4
28.	Я вирішую самі найвищі завдання	1	2	3	4
29.	Мені не вистачає впевненості в собі	1	2	3	4
30.	Мені скучно	1	2	3	4
31.	Мені хочеться що не будь зламати	1	2	3	4
32.	Я стараюсь не получить двійки	1	2	3	4
33.	Я врівноважений	1	2	3	4
34.	Мені подобається думати, вирішувати	1	2	3	4
35.	Я відчуваю себе обманути	1	2	3	4
36.	Я намагаюсь показати свої здібності і розум	1	2	3	4
37.	Я боюсь	1	2	3	4
38.	Я відчуваю смуток і тугу	1	2	3	4
39.	Мене багато хто злить	1	2	3	4
40.	Я хочу бути серед найкращих	1	2	3	4

Дякуємо тобі за участь в опитуванні та допомогу!

АНКЕТА ДЛЯ ОПИТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ

Шановний вчителю!!!

Це анкетування проводиться щодо з'ясування проблеми «Роль спортивних свят у руховому та інтелектуальному розвитку школярів». Це опитування не є перевіркою Вашої діяльності. Ви, Ваша школа стали учасниками дослідження шляхом випадкового відбору. Організатори та виконавці дослідження гарантують Вам повну конфіденційність. Просимо Вас бути якомога відвертішими для розв'язання порушеної проблеми.

Дане опитування є анонімним.

Правила заповнення анкети.

1. Прочитайте питання і підкресліть правильний на Вашу думку, варіант відповіді.

2. Впишіть свій варіант відповіді де це необхідно.

АНКЕТА

1. Ваш педагогічний стаж _____

2. Чи організовуєте Ви спортивні свята у Вашій школі?

а) так;

б) ні.

3. Якщо так, то які саме спортивні свята Ви проводите у своєму закладі освіти у позакласний час?

а) дні здоров'я;

б) олімпійський тиждень;

в) квест;

г) фізкультурно – художні свята;

д) спортивно – художні вечори.

Ваш варіант _____

4. Як часто Ви проводите спортивні свята у Вашій школі?

а) один раз на рік;

б) один раз на 3 – 4 місяці;

в) один раз на 6 місяців.

Ваш варіант _____

5. Чи залучали Ви до проведення свят педагогічний колектив ?

а) так;

б) ні;

в) не завжди.

Ваш варіант _____

6. Якщо так, то кого саме?

а) вчителя малювання;

б) вчителя музики або музкерівника;

в) класного керівника;

г) представника керівництва;

д) вчителя праці;

е) інших працівників школи.

Ваш варіант _____

7. Чи співпрацюєте Ви з батьками під час організації і проведення спортивного свята?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

8. Чи мають місце у Вашому святі художні елементи?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

9. Якщо так, то які саме?

- а) танцювальні номери;
- б) музикальні номери;
- в) комедійні виступи;
- г) виступи спортсменів.

Ваш варіант _____

10. Адміністрація Вашого закладу освіти примає активну участь у підготовці і проведенні свята?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

11. Чи залучаєте Ви до підготовки і проведення свят учнів старших класів?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

Ваш варіант _____

12. Чи Ви виділяєте час на святах для вручення медалей ,грамот активістам для присвоєння спортивно кваліфікаційного розряду спортсменам ?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

13. Чи проводите розширене підсумкове засідання оргкомітету, на якому аналізуєте і оцінюєте ефективність роботи всіх залучених до підготовки і проведення свята?

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди.

14. Чи виникали у Вас труднощі при проведенні спортивних свят?

Вкажіть

їх

15. Які позитивні наслідки Ви могли б відзначити під час проведення спортивних свят у Вашій школі?

Вкажіть їх

Дякуємо за відповіді!